

Ten Mandere

EN OMLIGGENDE

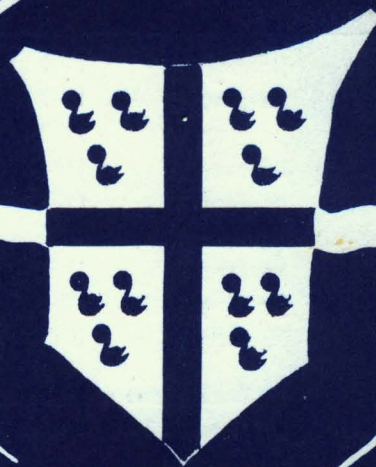
EN

VOOR IZEGEM

PERIODIEK

HEEMKUNDIGE

HEEMKUNDIGE

BESTUUR :

Voorzitter	RAFAËL VERHOLLE	Heyestraat 21	Tel. : (051) 30 12 42
Ondervoorzitter	ROGER BEKAERT	Sint-Crispijnstraat 37	Tel. : (051) 30 34 99
Secretaris	ROBERT LEROY	Boomforeeststraat 51	Tel. : (051) 30 10 56
Penningmeester	ALBERIC DEPREZ	Ommegangstraat 70/1	Tel. : (051) 30 28 48
Archivaris	ANDRÉ DEMEURISSE	Baronielaan 45	Tel. : (051) 30 22 04
Redactie	ANTOON VANDROMME	Blauwhuisstraat 54	Tel. : (051) 30 31 35
Bestuurslid	LUC BILLIOUW	Ter Beemden 16	

HOE WORD IK LID?

GEWOON LID : 200 fr.

STEUNEND LID : 300 fr.

ERELID : 400 fr.

- Ofwel door storting of overschrijving op rekening 712-0700260-03 van Heemkundige Kring «Ten Mandere» 8700 Izegem.
- Ofwel betaalt U aan een van de leden van het Bestuur.

Noot: In geval van storting of overschrijving vergeet U niet de gewenste jaargang(en) te vermelden.

ARCHIEF :

- Is ondergebracht in het Stadhuis, Korenmarkt.
- Is open voor iedereen.
- De toegang wordt verleend na aanvraag op het secretariaat, stadhuis, op 1e verdieping, bureau 7, bij de heer André Demeurisse.

BIBLIOTHEEK :

- Is ondergebracht in het stadhuis, Korenmarkt.
- Is gratis toegankelijk voor alle leden van Ten Mandere, op vertoon van hun lidmaatschapskaart van het lopende jaar.
- De boeken kunnen gratis in bruikleen ontvangen worden.
- De aanvraag dient gericht tot de heer André Demeurisse, stadhuis, 1e verdieping, bureau 7.

ALLE OUDE GESCHRIFTEN, BOEKEN, FOTO'S, KAARTEN e.a. BETREFFENDE IZEGEM worden steeds met dank aanvaard bij alle leden van het Bestuur.

JAARGANGEN :

Jaargang I	1961	nrs 1-2-3	uitgeput	Jaargang X	1970	26-27-28	uitgeput
Jaargang II	1962	4-5-6	uitgeput	Jaargang XI	1971	29-30-31	uitgeput
Jaargang III	1963	7-8	uitgeput	Jaargang XII	1972	32-33-34	uitgeput
Jaargang IV	1964	9-10	uitgeput	Jaargang XIII	1973	35-36-37	uitgeput
Jaargang V	1965	11-12-13	uitgeput	Jaargang XIV	1974	38-39-40	uitgeput
Jaargang VI	1966	14-15-16	uitgeput	Jaargang XV	1975	41-42-43	200 fr.
Jaargang VII	1967	17-18-19	200 fr.	Jaargang XVI	1976	44-45-46	200 fr.
Jaargang VIII	1968	20-21-22	200 fr.	Jaargang XVII	1977	47-48-49	200 fr.
Jaargang IX	1969	23-24-25	uitgeput	Losse nummers			80 fr.

- Enkele losse nummers zijn nog in voorraad (nrs. 4 - 7 - 15 - 24 - 25 - 26 - 30 - 31 - 34 - 35 - 37 - 38 - 40).
- Deze oude jaargangen kunnen besteld worden bij de Archivaris.
- Wanneer U 't nodige bedrag stort op de hierboven vermelde rekening (+ vermelding van de gewenste jaargang(en)), worden ze U met de post toegezonden.

EEN NIEUW BOEK OVER IZEGEMS VERLEDEN: DE IZEGEMSE OORKONDEN VAN VOOR 1500.

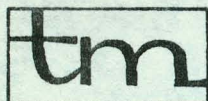
Het nieuwste werk van Jan Vandromme, DE IZEGEMSE OORKONDEN VAN VOOR 1500 dat door het Westvlaams verbond van de Kringen voor Heemkunde, (Brugge) wordt uitgegeven, is reeds ter perse. De proefdrukken werden reeds verbeterd en het is te verwachten dat op het einde van de maand september, het nieuwe boek van onze stadsgenoot dat handelt over een zeer belangrijk deel van ons eigen verleden, op het stadhuis zal kunnen voorgesteld worden.

Oorkonden van vóór 1500 zijn reeds bijzonder schaars en daarom is de uitgave van zo'n werk; waar 28 stukken over ons eigen verleden spreken, dan ook een meer dan bijzondere verheugende gebeurtenis. Daar zulke oorkonden een inzicht geven in de administratieve indeling en in de gewoontes die sinds eeuwen gebruikelijk zijn en veelal ongewijzigd bleven, is het vast de moeite, om deze nu eens samengebundeld te zien en ze van nabij te vergelijken. Ook zit er een schat van nieuwe historische gegevens in die wellicht bepaalde aspecten nader zullen toelichten en het misschien ook wel in een ander daglicht zullen stellen dan vroeger werd gedacht. Ook het taalkundig aspect mag niet vergeten worden. Deze oude oorkonden bieden een bijzonder mogelijkheid om het dialect uit deze jaren te onderzoeken en bevat zodoende hoogst interessante gegevens voor de onomastiek (naamkunde) zowel voor de antroponymie (mensennaamkunde) als voor de toponymie (plaatsnaamkunde). Afzonderlijke naamlijsten werden ook achteraan aan de tekstinhoud toegevoegd. De achtentwintig stukken die vermeld worden kunnen we in twee groepen indelen: A. twintig stukken zijn de integrale tekstweergave van de oorspronkelijke stukken. Deze werken getraslitereerd d.w.z. alle afgekorte woorden werden van de ontbrekende letters voorzien om zodoende de tekst in zijn geheel beter te kunnen lezen en begrijpen.

B. acht regesten = samenvattingen van verloren gegaande stukken of van stukken waarvan het oorspronkelijk stuk niet kon teruggevonden worden-.

Deze 28 stukken zijn meestal processtukken of koopakten. Tussen de diverse oorkonden, die zeer verschillen van grootte en bewaartoe-stand, is er één werk bewaard van de Raad van Vlaanderen, waarbij aan de kerkmeester de toelating wordt gegeven om gedurende drie jaar belasting te heffen om de zuidbeuk (de St.- Tillobeuken) te kunnen uitbreiden.

De leden van de heemkundige kring die het nieuwe werk over Izegem graag in hun bibliotheek zouden zien prijken, worden vriendelijk verzocht DRIEHONDERD fr over te schrijven op PR. 712 - 0700260 - 03 van Heemkundige Kring "TEN MANDERE", 8700 IZEGEM. met vermelding "Oorkonden van vóór 1500"

IN DIT NUMMER

3	Vandromme Antoon MUURSTENEN IN DE ST.-TILLOKERK
29	Vandromme Antoon NADERE KENNISMAKING MET PIERRE N. CROQUISON
37	Bourgeois Jos. DE PAPESTRAAT 1826 - 1827
40	Saelen Andre FIGUREN VAN BIJ ONS: Z.E.H. GERARD SAMYN
45	Royaux Raoul HET 8e L.R. IN ZIJN STRIJD ROND IZEGEM 26/27.05.'40
68	Verholle Raf. PROF. DR. GUIDO TYTGAT
71 74	Verholle Raf. 1. IN MEMORIAM ROBERT HOLVOET 2. IN MEMORIAM JOZEF BOURGEOIS
77	Vandromme Antoon SNIPPERS Nr. 17 (133 - 141)
79	Leroy Robert ACTUEELTJES Nr.38 (981 - 1007)
85	Uit de oude doos: VINKENZETTING IN HET BOOMFOREEST (+ 1900)

MUURSTENEN IN DE ST.-TILLOKERK

DOOR ANTOON VANDROMME.

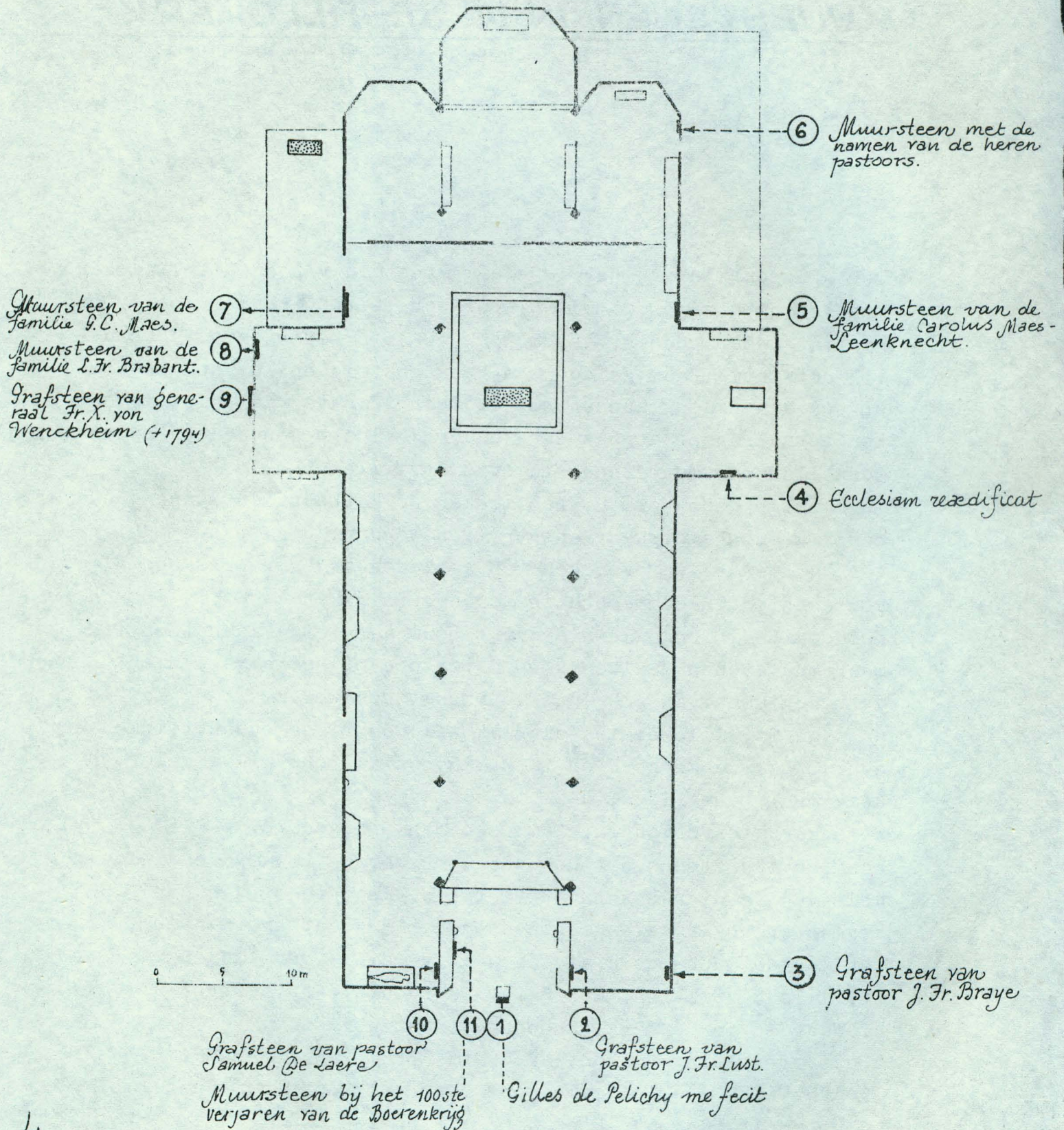
Ter gelegenheid van het 125-jarig bestaan van de St. Tillokerk mag het niet zijn dat dit historisch feit zo zonder meer voorbij gaat. De geschiedenis van de kerk en zijn bedienaars(1) werd vijftientig jaar geleden te boek gesteld en zou nu misschien op een aanvulling kunnen hopen. Toch is dat juist niet gebeurd. Een totaal ander aspekt werd onder de loupe genomen en nader toegelicht: de muurstenen in onze St. Tillokerk.

In sommige oude kerken, basilieken of kathedralen kunnen heel wat muur- en grafstenen aangetroffen worden, die op hun manier een verhaal vertellen over een ver verleden en over personen die zij vol eerbied in commemoratie houden. De dekanale St. Tillokerk is wel een heel jonge kerk (aanvang bouwjaar 1853) maar toch telt ze meer muurstenen dan een gewoon persoon op het eerste zicht zou durven gissen. Enkele van die muurstenen komen uit de gevels van de oude St. Tillokerk en die was wel een tikje ouder. (midden XIIIe eeuw). Daar deze kerk én te klein, én te bouwvallig geworden was, kwam men op het idee, deze te slopen en door een grotere, nieuwere kerk te vervangen. Dat werd dan ook gedaan.

Sommige muurstenen uit de oude kerk werden bewaard en in de gevels van de nieuwe kerk ingemetseld. In de loop van die 125 jaar kwamen er nog enkele nieuwe stenen bij zodat er thans elf verschillende muur- en grafstenen in de dikke gevelmuren van St. Tillo vastzitten. Eén na één worden die nu besproken:

- A. Waar ze in de kerk kunnen gevonden worden.
- B. De vermelding van de INTEGRALE TEKST VAN DE STEEN.
- C. AANVULLENDE NOTA'S die soms zeer verhelderend kunnen zijn, voor bepaalde aspekten van het onderwerp.

(1) GELDHOF Jozef: Kerk van St. Hilonius Izegem.

① MUURSTEEN BOVEN HET PORTAAL.

A. Aan de buitenzijde van de kerk, juist boven de ingangspoort zit een steen in witsteen van ongeveer 65 cm x 40 cm.

B. GILLES DE PELICHY ME FECIT

Architecto P.N. Croquison 1855.

C. Deze korte latijnse tekst beduidt:

Gilles de Pelichy heeft me gemaakt/ door architect P.N. Croquison 1855.

Deze hoog aangebrachte witsteen was bij de aanvang verguld. Tijd en weer hebben in die 125 jaar reeds een deeltje van de tand laten tonen. Het verguldsel is verdwenen, alleen enkele donkerder plaatsen laten het vroeger klatergoud vermoeden. De onderlijnde letters van -B- houden een jaarschrift in 1855 zijnde het jaar waarin dit gebouw als parochiekerk in dienst werd genomen.

P.N. Croquison was een Kortrijkse bouwmeester die in de XIXe eeuw hier in Vlaanderen, veel smakeloze neo-gotische gebouwen heeft getekend en heeft laten uitvoeren. E.H. English, die heel wat kritieken schreef over kunst in het algemeen en kerkeerlijke kunst in het bijzonder, heette deze verwaterde bouwtrant van zijn hand: CROQUISSONNERIE!

Cfr. : T.M. 37-XIIIe jg./3 (1974)

Cfr.: Kataloog Kerkbezit &- interieur, St.-Tillokerk Izegem, 1974- nr62. Bijzondere uitgave T.M., 1974.

2

GRAFSTEEN VAN PASTOOR JOANNES FRANCISCUS LUST.

- A. In de rechter muur van de oude doopkapel, zijnde in de muur tussen het portaal en de mannenzijbeuk.
- B. In de halfcirkelvormige boog van de grafsteen staat een kelk gegrift met daarboven een H. Hostie in een stralenkrans. De kelk rust op (koren)-stengels.

Daaronder staat de volgende tekst:

D.O.M./ sepulture/ Den seer eer. Heer ende Mre./ Joannes Franciscus Lust/ geweest hebbende 16 jaeren Pasto(r)/deser prochie overleden den 6/ mei 1770 in den ouderdom van/ 78 jaeren den welcken heeft/ gefondeert een jaergitide voor / 50 jaeren met distributie van / broodt voor de aermen. / Requiescat in pace. /

- C. Joannes Franciscus LUST werd geboren te Menen als zoon van Joannes en Joanna Termyn. Hij zag het levenslicht op 18.10.1691. Hij werd te Izegem benoemd op 13.05.1724 en trad in dienst de 25 van dezelfde maand. Onder alle bekende pastoors van St. Tillo is E.H. LUST de pastoor die met zijn 46 jaren dienst, het langst het herderschap op deze parochie heeft waargenomen. Het was ook onder deze pastoor dat de rethorieke gilde van "d' Overwinders in eendrachtigheydt" gesticht werd en grote opgang maakte. Pastoor Lust stierf te Izegem op 6 mei 1770 en werd 's anderendaags op het oud kerkhof, "al den zuidkant begraven" (Tanghe). Deze witte marmeren plaat komt uit de oude kerk en meet 73cm x 51 cm.

6 Cfr. Kataloog: Kerkbezit & -interieur St.-Tillokerk Izegem, 1974 - nr 2. Bijzonder uitgave T.M. 1974.

Wapen van Gilles de Pelichy met de tekst:

ECCLESIAM REEDIFICAT.

1853

3

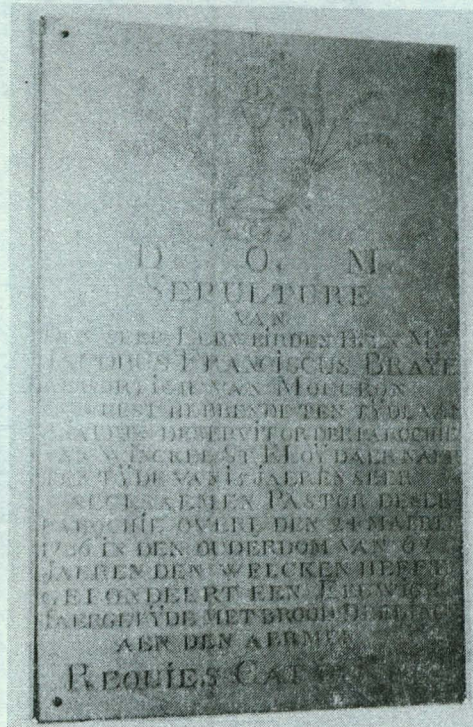
GRAFSTEEN VAN PASTOOR JACOBUS FRANCISCUS BRAYE.

- A. Deze grafsteen uit wit marmer (94 cm x 58 cm) zit vast in de zuidelijke muur van de mannenzijbeuk, het meest west. Wanneer de doopkapel nog achteraan in de zuidelijke beuk te vinden was, zat de grafsteen van pastoor Braye links in deze doopkapel.
- B. Bovenaan de plaat staat een tekening:
Een kelk met een H. Hostie in een wolkcirkel en stralenkrans. De kelk rust op een wolk en is geflankeerd door 5 korenaren l. en r.
Daaronder staat de volgende tekst:
D.O.M. / Sepulture/ van/ Den seer eerweirdigen H. en Mr./ JACOBUS FRANCISCUS BRAYE/ Gebortigh van Moucron/ geweest hebbende ten tijde van / 11 jaeren deservitor der parochie / van Winckel St. Eloy daernaer / ten tijde van 15 jaeren seer / waecksaem en Pastor deser / parochie overl. den 24 Maerte / 1786 in den ouderdom van 62 / jaeren den welcken heeft / gefondeert een eeuwigh / jaergetyde met Brood Deelinghe / aen den aermen./ Requies Cat in Pace./
- C. JACOBUS FRANCISCUS BRAYE werd te Moeskroen geboren op 6.08.1724 als zoon van Philippus en van Margarita Du Coulombier. Eerst was hij bedienaar te Kuurne. Hij werd onderpastoor te Wervik van 1753 tot mei 1759 en ook een tijdje in Rekkem gedurende 1759. Korte tijd nadien werd hij pastoor benoemd te Aalbeke. Dan werd hij deservitor te St. Elooïswinkel van 1759 tot 1770 en werd op 25.10.1770 pastoor op St. Tillo te Izegem. Op 13 december 1770 werd hij plechtig ingehaald. In 1774 waren een vierentwintigtal van zijn parochianen gevangen wegens korenplundering. Ze werden allen veroordeeld om gehangen te worden. De pastoor sprak voor hen ten beste. Hij verkreeg niet alleen hun kwijtschelding van de doodstraf maar hun gehele vrijstelling. De Overwinders in eendrachtigheyt werden ten strengste verboden onder het bestuur van pastoor Braye om gelijk welk toneel te vertonen aan het publiek. (*) Hij stierf te Izegem op 23 Maart 1786, na 16 jaar als herder zijn kudde te hebben geleid.

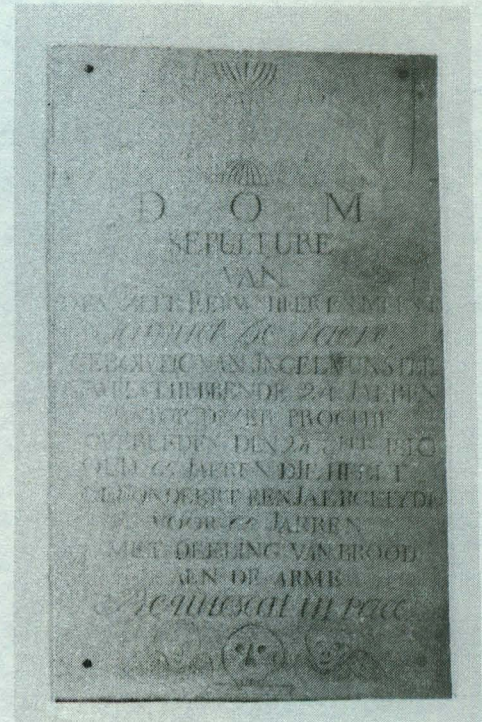
MUURSTENEN IN DE ST.-TILLOKERK 3

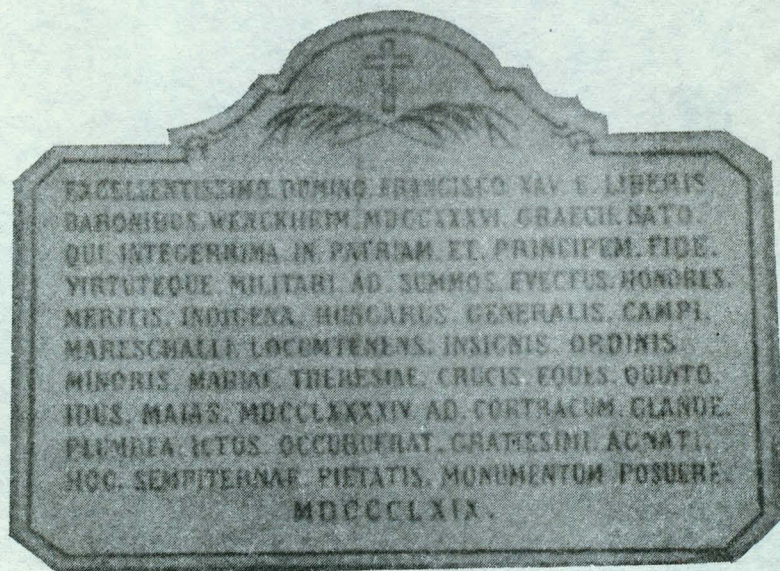
Grafsteen van
C. H. Pastoor J. F. Lust.

Grafsteen van C. H.
Pastoor Jac. Fr. Braye

Grafsteen van C. H.
Samuel Delaere.

Grafsteen van de Oostenrijkse
Generaal Fr. X. von Wenckheim

Volgens het dodenboek stierf Jac. Braye van een slecht been op 24.03.1786, 's middags en werd op 26.03 op het kerkhof, voor de grote kerkdeur begraven. Gedurende de laatste levensjaren zat hij in een zetel aan de communiebank om vandaar zijn parochianen toe te spreken en het H.Misoffer op te dragen.

(* Cfr.: T.M. nr 38-XI^{ve} jg./ 1(1974)- p. 3 e.v. zie vooral p.24.

Cfr.: Kataloog : Kerkbezit & -interieur St.-Tillokerk Izegem,
1974 - nr. 6.Bijzondere uitgave T.M. 1974.

④ GEDENKSTEEN AAN DE KERKBOUW.

- A. Aan de westkant van het zuidelijk deel van het transept is deze kleine muursteen te vinden.
- B. Ecclesiam reaedificat
In vertaling luidt dat: Hij doet de kerk herbouwen.
- C. Deze korte latijnse tekst is niets minder dan een zegelmerk van de schenker en tevens voor de geschiedvorser een duidelijk anagram, zijnde een tekst waarin het jaartal waarop de tekst slaat, in die tekst vervat zit: Hier vinden we het jaar 1853 terug. Het was in dat jaar dat de aannemers met de nieuwbouw van de St.-Tillokerk zijn begonnen.

De ruitvormige steen (± 60 cm zijde) van wit marmer zit verscholen tussen de vele obiieten die de westkant van het zuidelijk transept bezetten. Hij lijkt wel, op het eerste zicht, op een obiiet. Hij is zelfs van een arduinen lijst voorzien. Op de bovenkant merken we het wapen van "Gilles-de Pelichy" Bezet met een zevenparelige kroon, en gehouden door twee schildhouders-staande gevleugelde griffioenen - Onderaan het schild vinden we het devies van de edele familie op een golvende banderol: In Aeternum non commovebitur (In eeuwigheid zal ik niet falen.)

Cfr. Kataloog: Kerkbezit & -interieur St.-Tillokerk Izegem,
1974 - nr 15. Bijzonder uitgave T.M. 1974.

⑤ MUURSTEEN VAN DE FAMILIE CAROLUS MAES - LEENKNECHT.

A. In de mannezijbeuk, tegen de zuidergevel, juist naast de kruisbeuk juist naast het koorgestoelte van de kerkfabriek.

B.

+

D.O.M.

ZALIGE GEDACHTENIS / van /

MIJNHEER CAROLUS - JACOBUS MAES / Geboren te Iseghem 28 Janry 1764 Oud schepen dezer stad / Voorzitter van den raed der kerkfabriek aldaer overleden den 24 Janry 1859. / Hij heeft een jaergetyde gesticht met brood aen de armen/

2e zijn echtgenootte vrouw /

ISABELLA - CATHARINA LEENKNECHT /

geb. 15 maert 1767 overl. den 16 Janry 1841 / weldoeners der kerk en armen./

3e Hunne kinderen /

CAROLUS - FRANCISCUS - CAROLUS / geb. 26 July 1800

overl. 7 Juny 1832 /

MARIA - THERESIA / Geb. 7 Febr. 1802 overle. 21 July 1872 gehuwd met / FRANCISCUS - JOSEPHUS LEFEBVRE / burgemeester dezer stad geb. te Dottignies 9 Juny 1801 / overl. te Iseghem den 28 Xber 1870. /

AUGUSTUS - LUDOVICUS - MARIA / Dokter in de Genees en Heelkunde enz. Geb. 10 Xber 1804. / Overl. 23 Febr. 1846 in huwelijke geweest met vrouw / Ie SYLVIA REYNTJES /

Geb. te Ruyen 31 Janry 1802 Overl. te Avelghem 1 Janry 1832./

2e CELESTINA - EMILIA - MARIA - ANNA VANACKERE/

Geb. te Baelen 27 Janry 1819. Overl. te Moll op 27 November 1909. /

ANTONIUS - CONSTANTINUS / Geb. 11 Juny 1806 Overl.

19 Nov. 1844 /

AMANDUS - EDMUNDUS - LUDOVICUS / Geb. 11 Juny 1806

Overl. 8 July 1806

Het is een heilig en zalig gepeis voor de overledenen te bidden / Opdat zij van hunne zonden ontslagen worden, 2 Machab. XII 46./

C. CAROLUS - JACOBUS MAES - Leenknecht was een tijd schepen van de stad Izegem.

Zijn schoonzoon FRANCISCUS Josephus LEFEBVRE, burgemeester van Izegem van 1840 tot 1870 was met zijn dochter MARIA - THERESIA gehuwd. F.-J. Lefebvre volgde Ignatius Demonie in het ambt van burgemeester en na hem kwam Fr. Ameye - de Gheus deze functie waarnemen (*).

Het geheel is een wit marmeren plaat die in een arduinen lijst gevat zit. 200cm x 100cm.

(*). Cfr.: T.M. nr 44-45, XVI jg./ 1-2 (1976) -p. 111/112.

Cfr.: Kataloog: Kerkbezit & -interieur St.Tillokerk Izegem, 1974 - nr.22.Bijzondere uitgave T.M. 1974.

Joannes -Antonius Buydens, S.T.L. Mechliniensis, Can. et Vic. Gen. Epi. Brugen, qui, nominatus A.D. 1802, curam pastoralem non obiit.

Martinus - Vincentius Buseine, Ex Becelaere. A.D. 1810-1831
(20 Febr.)

Petrus Joannes De Simpel, ex Staden. A.D. 1813 - + 19
Maii.

Guillielmus De Smet, can. eccl. cath. Gandavensis. A.D. 1813-1829- Dein nominatus est decanus in Waerschoot, et brevi Vic. Gen. Epi. Gandavensis.

Joannes Verkest, ex Wyngene. A.D. 1829-1834 quo
anno nactus est cathedram
Theol. in univ. Mechel. et A.D. 1840 ingressus Soc. Jesu.

Joannes De Bruyne: ex Pitthem. A.D. 1834(16 7bris)
- 1863

Carolus Aernoudt, ex Ichteghem. A.D. 1863-1867

Franciscus Lonnevillie. S.T.B. ex S. Crucis A.D. 1867-1891
(+ 25 Junii.)

Josephus Dehulster, Rollariensis. A.D. 1891-1900

Constantinus Van Coillie. I.C.L. ex Hooglede A.D. 1900-1918
(+ 6 Aprilis)

Josephus Loosveldt, Thiletanus. A.D. 1919-1929

AEmilius Van Cappel, Brugensis. A.D. 1929-1948
(+ 16 Aprilis)

Josephus Sobry, S.T.D., Furnensis. A.D. 1948-

Andreas Kindt, ex Zedelgem. can. ad. h. A.D. 1963+1972
(21 Junii)

Mgr. Albertus Cauwe, Brugensis. can. ad. h. A.D. 1972

- C. 1. Guillielmus, is na St. Tillo, de oudst bekende pastoor van Izegem. Deze naam komt voor in de handvesten van de Abdij van Zonnebeke (1263) die berusten in het Groot Seminarie van Brugge (nr 51.).
2. In nota's verzameld door Slosse, staat er geschreven: In 1523 was Anthonius Boritier pastoor van Iseghem, toen Martinus Van Wildemeersch stedehouder was.

3. Volgens J.G. in "de Kerk van Izegem per 25 jaar (M.B. 1951) krijgen we de benoemingsdatum voor Paschasius de Backer 13.03.1695 i.p.v. op 15.03 van hetzelfde jaar.
4. In het jaar 1700 komt na de dood van P. de Backer (+ 26.02.1700) de E.H. Dominicus Gesquière het herdersambt uitoefenen en dat tot bij de benoeming van Commacen op 25.04.1700.
5. Na de dood van Commacen (1720?) is Mat. Vandeputte, vic., op St. Tillo sedert 1.07.1711 d.d. pastoor tot bij de benoeming van J.F. Lust (13.05.1724)
6. Met het overlijden van Lust op 6.05.1770 komt deservitor P.Fr. Maes als d.d. pastoor fungeren tot bij de benoeming van Jac. Braye op 25.10.1770.
7. Na de dood van pastoor J.F. Braye (23.03.1786) was het deservitor J.I. Berten (vic.) die de taak van de d.d. pastoor overnam en dat tot bij de komst van Samuel Delaere op 1.09.1786.
8. De laatste pastoors-dekens werden op de muursteen toegevoegd toen de kerk een laatste schilderbeurt kreeg onder het dekenaat van Mgr. A. Cauwe.
9. Deze arduinen plaat is 177cm x 91cm groot en van een 19e eeuwse hoofding voorzien. De tekst is in gotische vergulde letters gesteld.

Cfr.: Kataloog: Kerkbezit &- interieur, St.-Tillokerk Izegem, 1974- nr27 Bijzondere uitgave T.M. 1974.

⑦ MUURSTEEN VAN DE FAMILIE GASPAR CAROLUS MAES - VANDEWALLE.

- A. Deze muursteen is te vinden in de vrouwenbeuk vooraan, ten westen van de toegangsdeur van de winterkapel.
- B. +/- D.O.M./ Gedachtenisse / van / D'Heer ende meester Gaspar Carolus / Maes / zoon van d' heer Ignatius Carolus / Ende van Jouffrouw Barbara Theresia / VANDEWALLE / Licentiaat in beide rechten / in de universiteit van LOVEN / Overleden den 17 September 1823 in den ouderdom van 76 jaer. / in houwelijk hebbende geweest met / Jouffrouw Caroline Adélaide / DUJARDIN dochter van d'heer Eugene Balthazar / ende van jouffrouw Joanne Therese Dejonghe / overleden den 11 april 1804 / die t'samen hebben verwekt 4 kinderen / met naemen / Juffrouw Marie Caroline / overleden 3 april 1879 oud 87 jaeren 7 maanden / in houwelijke met d'heer Pieter Louis Bonné / Augustus Josephus / minderjarig overleden den 8 January 1797 / Jouffrouw Amelie Natalie / overleden 30 April 1883 out 87 jaeren 7 maanden / getrouwd met d'heer Antone Francis Delevigne / Jouffrouw Therese Felecite / overleden / den 23 Mey 1855 oud 59 jaeren / weduwe van d'heer Joseph Vandenbogaerde /
- C. Witte marmeren plaat in houten lijst gevat. 190 x 95 cm. Er zijn verscheidene nota's verzameld over deze familie in het "NOTITIEBOEKSCHEN van J.-B. Van de Walle (T.M. XI/3 nr 31 (1971) p. 13 e.v.) De jongste dochter van de familie Maes-Vandewalle, Therese Felecite was gehuwd met Joseph Vandenbogaerde op 16.07.1821. Bij de onafhankelijkheid van België in sept. 1830 werd deze J. Vdb. de eerste Izegemse burgemeester onder het Koninkrijk. Hij was toen 37 jaar oud. (° Kortrijk 26.4.1793) Pas 39 jaar oud stierf hij vrij plots in zijn geboortestad.

Cfr.: Kataloog: kerkbezit &- interieur St. -Tillokerk Izegem, 1974- nr:41. Bijzondere uitgave T.M. 1974.

⑧ MUURSTEEN VAN DE FAMILIE LUDOVICUS FRANCISCUS BRABANT.

- A. Deze muursteen is te vinden in het noordelijk deel van het transept in de noordoosthoek.
- B. + / D.O.M. / Zalige gedachtenis / van / Mr. LUDOVICUS FRANCISCUS BRABANT / zoon van / FRANCISCUS / en van / JUDOCA PICCEU / Geboren te Iseghem den 3 8bre 1789 / aldaar overleden den 1 8bre 1876 / en aan zijne echtgenote / Jw. COLETA AMELIA ROOTSAERT / dochter van / AUGUSTUS / en van / MARIA JOANNA VANWTBERGHE / geboren te Iseghem den 17 maarte 1797 / aldaar overleden den 27 maarte 1841 / Zij wonnen te samen twee zoontjes met namen ADOLPHUS & AUGUSTUS / minderjarig gestorven / en een dochterke / SYLVIA MARIA / Geboren te Iseghem den 19 maarte 1839 / alhier overleden den 1 augusti 1892 / Silvia Maria plaatste dit gedenkstuk / R.I.P./

P. Delcourt, Iseghem.

- C. Over de familie L.F. Brabant is niets bekend.
Wit marmeren steen (210 x 96 cm) gevat in arduinen lijst.

Cfr.: Kataloog: Kerkbezit & -interieur St.- Tillokerk Izegem,
1974- nr. 43. Bijzondere uitgave T.M. 1974.

⑨ GRAFSTEEN VAN GENERAAL FRANC. XAV. VON WENCKHEIM.

- A. Aan de buitenkant van de noorderkruisbeuk, onder het brandvenster van de boodschap van de engel aan de Maagd Maria.
- B. Excellentissimo. Domino. Francisco. Xav. e liberis./ baronibus. Wenckheim. MDCCXXXVI. Graecii. nato./ qui. intergerrima. in. patriam. et. principem. fide./ virtutique. militari. ad. summos. evecus. honores./ meritis. indigena. Hungarus. generalis. campi./ mareschalli. locum. terens. insignis. ordinis./ minoris. Mariae. Theresiae. crucis. eques. quinto./ Idus. Maias. MDCCCLXXXIV. ad. Cortracum. glande./ plumbea. ictus. occubuerat. gratissimi. agnati./ hoc. sempiternae. pietatis. monumentum. posuere./ MDCCCLXIX./

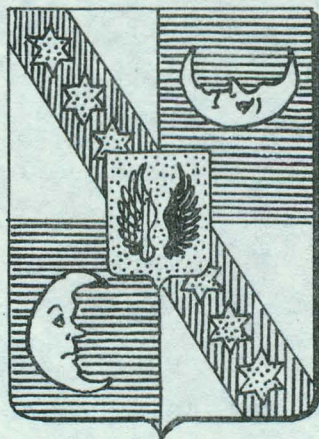
In vrije vertaling klinkt dat :

Aan de zeer doorluchtige Heer Franciscus Xav. vrijheer baron WENCKHEIM te Graz geboren in 1736, wegens zijn onkreukbare trouw aan vaderland en vorst en zijn militaire deugden, werd hij tot de hoogste eretitel van 's Lands generaal der Oostenrijkse legers en tot plaatsvervangend veldmaarschalk verheven - Ridder van de beroemde orde van het kruis van Maria Theresia - Getroffen door een loden kogel, sneuvelde hij bij Kortrijk op 11 mei 1794. Zijn zeer dankbare bloedverwanten hebben dit gedenkmaal van eeuwige verkleefdheid opgericht."

- C. Een volledig relaas over Fr. X. von WENCKHEIM, generaal der Oostenrijkse legers werd gepubliceerd in T.M. nr. 23 -IX/1 p. 3 e. v. Gesneuveld bij een aanval op Kortrijk, werd hij door zijn manschappen naar Ingelmunster meegenomen, daar het hoofdkwartier juist daar gelegen was. De volgende morgen deden de Fransen een aanval op Ingelmunster en moesten de Oostenrijkers langs de Weststraat vluchten in de richting van Izegem. In hun vlucht namen ze het lichaam van hun gevallen generaal met zich mede en lieten het in alle eijl op het kerkhof van Izegem begraven. Hij werd aan de noordkant van de dodenakker ter aarde besteld door E.H. Samuel Delaere. Toen in 1806 het kerkhof van plaats veranderde en het oude kerkhof rond de kerk verdween, werd ook naar het graf van deze

illustere Oostenrijker niet omgezien. Toen in 1869 zijn kleindochter voor laatst het graf van haar grootvader kwam bezoeken deed ze in de nabijheid van zijn oude rustplaats deze steen (94 cm x 72 cm) in de kerkmuur aanbrengen.

WENCKHEIM

Cfr.: Kataloog: Kerkbezit & -interieur St. -Tillokerk Izegem,
1974 - nr 63 Bijzondere uitgave T.M. 1974.

⑩ GRAFSTEEN VAN PASTOOR SAMUEL DELAERE.

A. Achteraan in de vrouwenbeuk, in de zuidwesthoek zit deze oude grafsteen in de kerkmuur vast.

B. Bovenaan deze witte marmeren steen staat een tekening : Een kelk met H. Hostie midden een stralenkrans. Links en rechts een gevleugeld engelkopje.

Daaronder volgt volgende tekst :

D.O.M./ Sepulture van/ Den Zeer Eerw. Heer en Meester/ SAMUEL DELAERE/ Gebortig van Ingelmunster/ geweest hebbende 24 jaeren/ pastor dezer prochie/ overleden den 24 8ber 1810/ oud 65 jaeren die heeft/ gefondeert een jaergetijde/ voor 65 jaeren/ met deeling van brood/ aen de arme/ Requietcat in Pace. Onderaan de steen staat een doodshoofd tussen twee gevleugelde engelkopjes.

C. SAMUEL DE LAERE: zoon van Petrus en Isabella Van Besien.

° te Ingelmunster op 18.03.1745. Was achtereenvolgens onderpastoor en deservitor van Heestert. Op presentatie van de abt van het Benedictijnenklooster van St. Maartens gaf de bisschop van Doornik hem op 1.9.1786 zijn zending als pastoor te Izegem. Op 3.10.1786 stelt de deken van Kortrijk hem in bezit van zijn nieuwe bediening in de kerk van Kuurne. Waarom daar? L. Slosse schrijft daarover: " Het was misschien omdat de Weleerw. H. deken Cooreman, die te Harelbeke als kannunik van de kollegiale kerk verbleef, oud geworden zijnde, de moeite ontzag om verder te reizen."

De Fransen kwamen zijn rust storen en eisten 25000 livres als schatting voor de geestelijkheid van Iseghem.

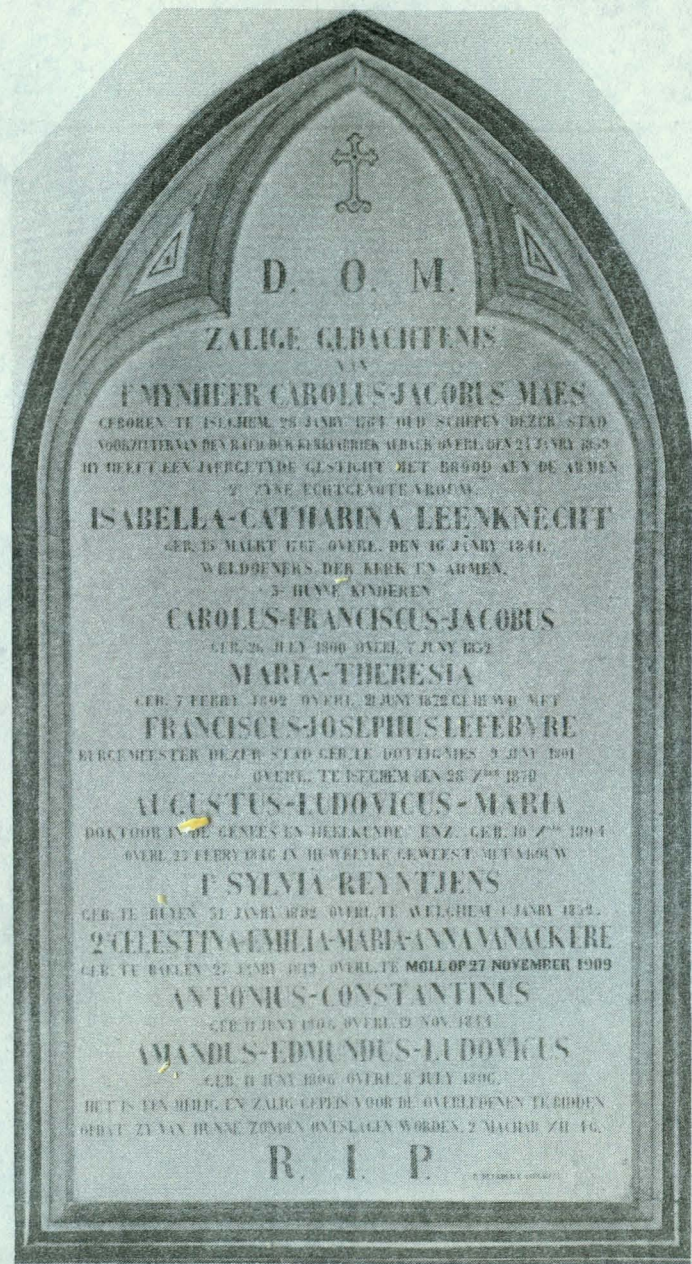
In 1797 weigert hij de eed met zijn onderpastoors. Hij werd gebannen uit huis en kerk. Op 12.04.1798 kwam een beëdigd priester zijn plaats innemen te Izegem. Hij bleef slechts één dag. Pastoor Delaere verborg zich en verrichtte 's nachts zijn werk. Een langdurige ziekte aan zijn benen bespoedigde zijn dood op 24.10.1810.

Deze muursteen komt uit de oude kerk. Hij meet 90 x 52 cm.

Cfr.: Kataloog: Kerkbezit en -interieur St.- Tillokerk Izegem, 1974 - nr 59 Bijzondere uitgave van T.M. 1974.

Muursteen van de Boerenkrijg (1798 - 1898).

Muursteen v. d. fam. Carolus Maes-Leenknecht

⑪ MUURSTEEN VAN DE BOERENKRIJG.

A. Op de noordelijke muur van het portaal.

B. Bovenaan links: het wapen van Izegem.

Bovenaan rechts: het wapen van West-Vlaanderen.

Tussen de twee wapenschilden staat volgende tekst:

STAD ISEGHEM / 28sten Augustij 1898 / Vaderlandsche herinnering. Links, op een banderol rond een kleiner kruis: Naamlijst der Martelaars. Daaronder vinden we volgende namen:

Frans Messeine, Greg. Demeyere, Jac. Rosselle, Jooris Verhelst, Guillem. Reuner, Joan Parmentier, Pet. Neyrinck, Joan Storme, Pet. Vandendriessche, Hilon. Naert, Joan Deval, en nog een / twintigtal andere / Iseghemnaars.

RECHTS: Een groot kruis met banderol. Op deze banderol staat: Ter hunner gedachtenis. Achter het kruis is een zegepalm te zien. Onderaan het kruis kijkt een liggende leeuw de toeschouwers aan. Onder dit alles: Aan onze helden. Op de onderste band staat; Brigandszondag 28 October 1798. Op de onderste hoeken zijn de jaartallen te zien : 1798 (links) 1898 (rechts). De naam van de tekenaar -ontwerper staat helemaal in de linker onderhoek: Jules Vercoutere Del. De naam van de realisator staat onderaan rechts: Hip. Casterman, Doornik.

C. De inwijding en onthulling van deze gedenksteen ging in Izegem gepaard met een grote stoet die de verschillende straten van stad doorkruiste. Gans de schooljeugd was opgetrommeld om in de verschillende groepen op te stappen. Jules Vercoutere, de eerste directeur van de stedelijke leergangen (vroeger: Nijverheidsschool) was gedurende vele jaren, de officiële tekenaar - ontwerper, van alle tekenwerk dat van de stad uitging.

(+ Izegem, 23.03.1923)

Cfr.: Kataloog: Kerkbezit & -interieur St.- Tillokerk Izegem, 1974 - nr. 59 Bijzondere uitgave T.M. 1974.

Op 28.08.1898 werd hier te Izegem het eeuwfeest van de Boerenkrijg luisterlijk herdacht. Bij deze gelegenheid ging een groots opgevatte stoet door de straten van het centrum. (Hier zicht in de Gentse straat) Er werd ook een gedenksteen onthuld in het portaal van de St.-Tillokerk.

12

EEN VERDWENEN MUURSTEEN.

Als slotwoord past het wel, dat er een woordje gerept wordt over de verdwenen muursteen die in T.M. (*) reeds besproken werd:

A. Aan de binnenzijde van de kruisbeuk, werd aan de noordkant, ook een gedenksteen aangebracht, die ongeveer met de rugkant de gedenksteen van von Wenckheim moet geraakt hebben. Hij was in gotisch schrift opgesteld.

B.

Dominus F. J. Lefebvre Maes Burgimagistro, scabinis F. Ameys. *H. P. Oubaere*
D.O.M.
ISEGHEMII in veteri ecclesia missam
ultimam cantavi 29 Aprilis 1852
qua diruta, in nova funditus
codem loco constructa, primam
celebravi 1 a Maii 1855
MaLoU Deo hanC ConseCrat (= 1855)

C. Bij het bouwen van de kerk, werd deze muursteen aangebracht maar onder W.O.I., precies op 22.09.1917, viel er een bom op de noordelijke kruisbeuk die daar felle schade toebracht. De steen was gans vernield en werd met de wederopbouw van de noordelijke kruisbeuk niet meer vervangen. De tekst kon echter nog achterhaald worden in een met de hand/ geschreven boek "DE KERK VAN ST. HILLONIUS TE IZEGEM", dat zich in het dekanaal archief bevindt.

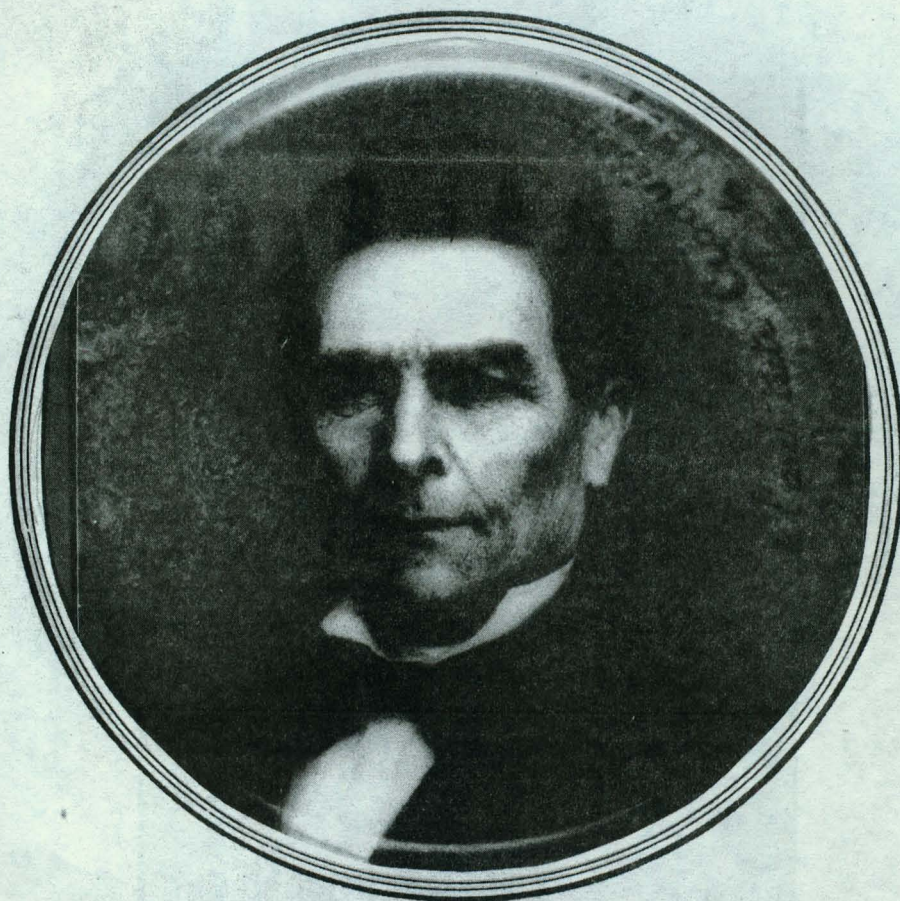
(*) Cfr.: T.M. XVI / 2 (1976) - p. 117 in SNIPPERS NR 16 : 125

NA DE LUCHTAANVAL VAN 22.09.1917

'Izegem vroeger en nu' - uitg. J. Hochepeel.

Op 22.09.1917 viel bij een nachtelijk bombardement, een bom op het noordelijk deel van het transept van St.-Tillokerk. De schade was vrij aanzienlijk. Een houten afsluiting en een muwsteen waren hierbij totaal vernield.

PIERRE NICOLAS CROQUISON

ARCHITEKT

Bouwmeester van de Sint-Tillokerk te Izegem
en van vele andere kerken in Vlaanderen.

° Kortrijk 6.12.1806 - + Kortrijk 24 maart 1887

NADERE KENNISMAKING MET
PIERRE N. CROQUISON
BOUWMEESTER VAN ONZE HUIDIGE ST.-TILLOKERK.

DOOR ANT. VANDROMME.

Pieter Nicolaas CROQUISON werd te Kortrijk geboren op 6 december 1806 uit een burgersfamilie van de Groeningestede. Zijn tweede naam NICOLAAS zal zonder twijfel bij zijn doopnaam gevoegd geweest zijn omdat hij juist op St. Nicolaasdag het levenslicht zag. P. CR was de zoon van Jacques François C., (° Oudenaarde 1781 -+ Kortrijk 1866) en van Marie Colette Demeulemeester (° Harelbeke 1780 - + Kortrijk 1864).

Wanneer de Belgische omwenteling uitbrak was hij reeds 24 jaar oud. Eerst heeft hij lessen gevolgd aan de stedelijke academie van zijn geboortestad waar hij ook naast zoveel andere kunstenaars een degelijke kennis meekreeg en waar hij opgelèid werd tot meester in zijn eigen vak. Na deze eerste vervolmaking ging hij gedurende tien jaar zijn eigen kennis vervolmaken bij de toen beroemde Gentse bouwmeester ROELANDT (1786-1846). Op 24 februari 1838 werd P.N.CR. benoemd door het stadsbestuur van Gent tot toezichter van de bouwwerken van de Franse schouwburg en van het gerechtshof waarvan Roelandt de architect was.

Op 1 februari 1842 kwam P.CR. naar zijn geboortestad terug, waar hij tot stedelijk bouwmeester werd benoemd. Het was ook te Kortrijk dat P.CR. in het huwelijk trad met juffr. Thérèse Pauline Vanderplancke (° Kortrijk 1813 of 1814 - + Kortrijk 1854).

Uit deze echt werden vijf kinderen geboren: Elvire, Achille, Arthur Asthène, Valère. De tweede zoon Arthur (1845-1877) was ook architect net als zijn vader. Wanneer deze zoon geboren werd woonde het gezin Croquison - Vanderplancke aan de Jan Palfijnstraat te Kortrijk.

Vanaf 1 september 1858 werd hij provinciaal architect voor Zuid-West-Vlaanderen.

Ook was hij enkele jaren tekenleraar aan de stedelijke academie waar hij als kind zijn eerste tekenlessen had gevolgd . Rond 1861 (?) werd hij ook corresponderend lid van de Koninklijke Commissie voor Monumenten waar hij de opdracht kreeg o.m. verschillende rapporten op te maken die naar alle waarschijnlijkheid nooit gepubliceerd werden. Daarenboven was hij lid van de Bestendige Commissie voor Schone Kunsten en later van het Museum voor Archeologie te Kortrijk. Verder was hij ook nog lid van verschillende kunst- en letterkundige genootschappen. Hij was ook taalkundig gericht en zo was hij ook bij de medestichters van de maatschappij DE TAAL IS GANSCH HET VOLK te Gent. Verder was P.C.R. nog Commandant van het tweede pompierskorps van Kortrijk. Na de voltooiing van het Gerechtshof te Kortrijk (1875) werd hij benoemd tot Ridder in de Leopoldsorde.

Om zijn genegenheid tot de Nederlandse taal en zijn vriendschap tot Hendrik Conscience te illustreren kan gezegd worden dat in 1857, drie jaar na het overlijden van zijn echtgenote, Hendrik Conscience benoemd werd tot arrondissementscommissaris in de Groeningestede. In Kortrijk was er op dat ogenblik geen enkel huis voor H.C. te vinden . De innige vriendschapsbanden met de grote Vlaamse auteur van " De Leeuw van Vlaanderen " dreven P.C.R. ertoe de nieuwe arrondissementscommissaris voorlopig zijn intrek te laten nemen in zijn eigen woning. Het is ook daar, in het huis van P.C.R. dat het jongst dochtertje van H.C. na een langdurige ziekte overleed (uit " De Vlaamsche school," 1887)

Ook bewaart het Stedelijk Museum te Kortrijk (Broelkaai) een zilveren gedenk-truweel dat hem bij zijn huldiging door de stad Kortrijk werd geschonken en waarvan het blad (15,5 cm X 11 cm) een fijn gegraveerde tekst bevat waarop al de bijzonderste werken van P.Cr. vermeld staan met juiste aanduiding van eerste steenlegging of wijdingsplechtigheid. Een zeer zeldzaam kleinood met flinke historische gegevens. Als tweede staat hierop vermeld:

ISEGHEM: POSE DE LA 1re PIERRE PAR Mgr MALOU LE 1er JUILLET
1852.

Pieter Croquison stierf in zijn geboortestad op 24 maart 1887 in

de ouderdom van 81 jaar. In de lijkreden bij zijn begrafenis werd de nadruk gelegd op zijn bezorgdheid tegenover de armen. In 1871 richtte hij een fruittentoonstelling in; met tombola, waarvan de opbrengst volledig gegeven werd aan de weeskinderen van "Verrue's Klooster". Men vond dit initiatief zo fijn, dat het bijna ieder jaar herhaald werd.

HET WERK VAN PIETER NICOLAAS CROQUISON:

P. CR. was in de eerste plaats een kerkenbouwer. Tal van bedehuizen werden door hem getekend en de werken ervan door hemzelf geleid:

1. Luigne	1850	8. Deerlijk, St.-Lodewijk	1869
2. Izegem, St. Tillo	1852-1855	9. Egem	1869-1870
3. St. Kruis/Brugge	1853	10. Herseeuw, Romaanse kerk	1872
4. Kruishoutem	1853	11. Ploegsteert	1873
5. Dentergem	1855-1856	12. Kuurne	1876
6. Bossuit	1857	13. St. Katherine	1877
7. Houtem bij Komen	1866	14. Wevelgem	1880

Naast de vele kerken was hij ook nog architect van:

Het gerechtshof van Kortrijk (ingehuldigd door Z.M. Koning Leopold II op 8.09.1875). De slachthuizen van Kortrijk en Ieper. Verder de stadhuizen van Tielt en Roesbrugge en het stadhuis van Kortrijk binnen en buiten.

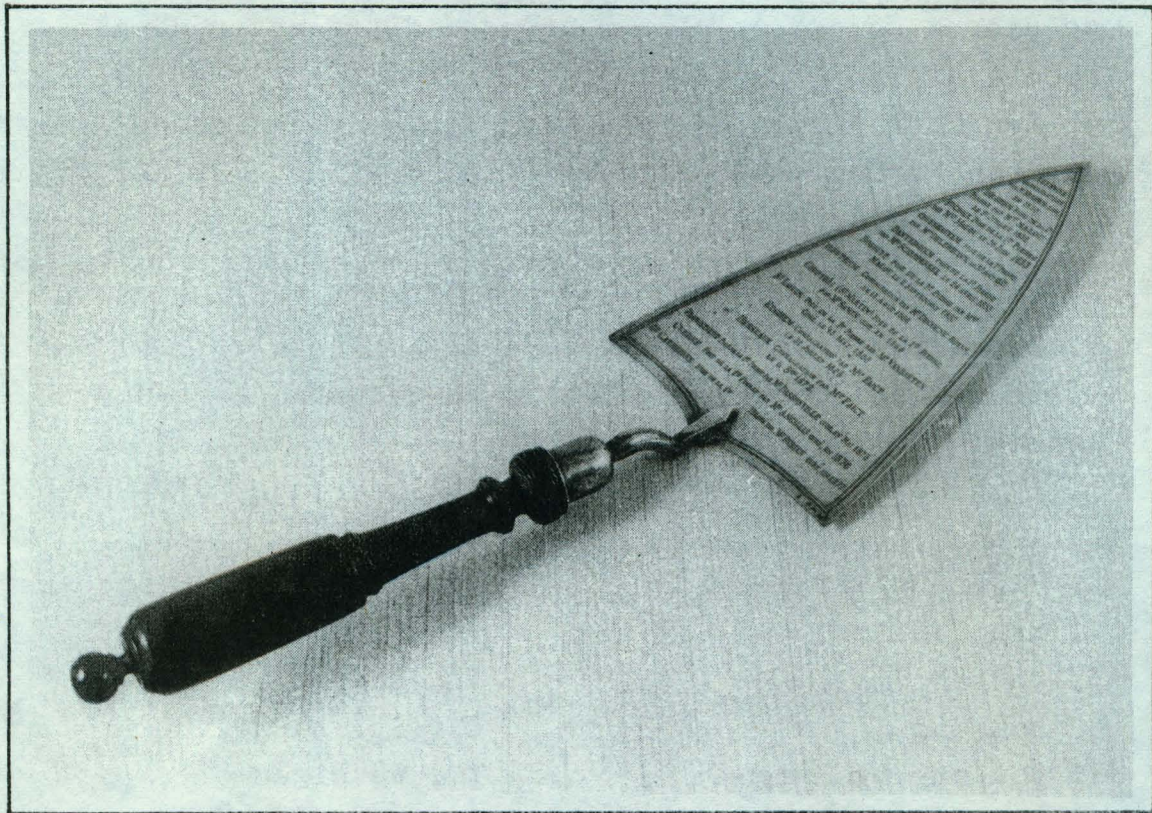
Om de rij aan te vullen schreef hij nog 20 pastorijen op zijn naam, 80 gemeentescholen, 16 gasthuizen en tal van losstaande woningen en burgershuizen. Hierbij moet zeker het kasteel vernoemd worden van Mvr. Van Merris te Poperinge.

Onder zijn leiding en volgens zijn plannen werden verder de volgende gebouwen hersteld of verbouwd:

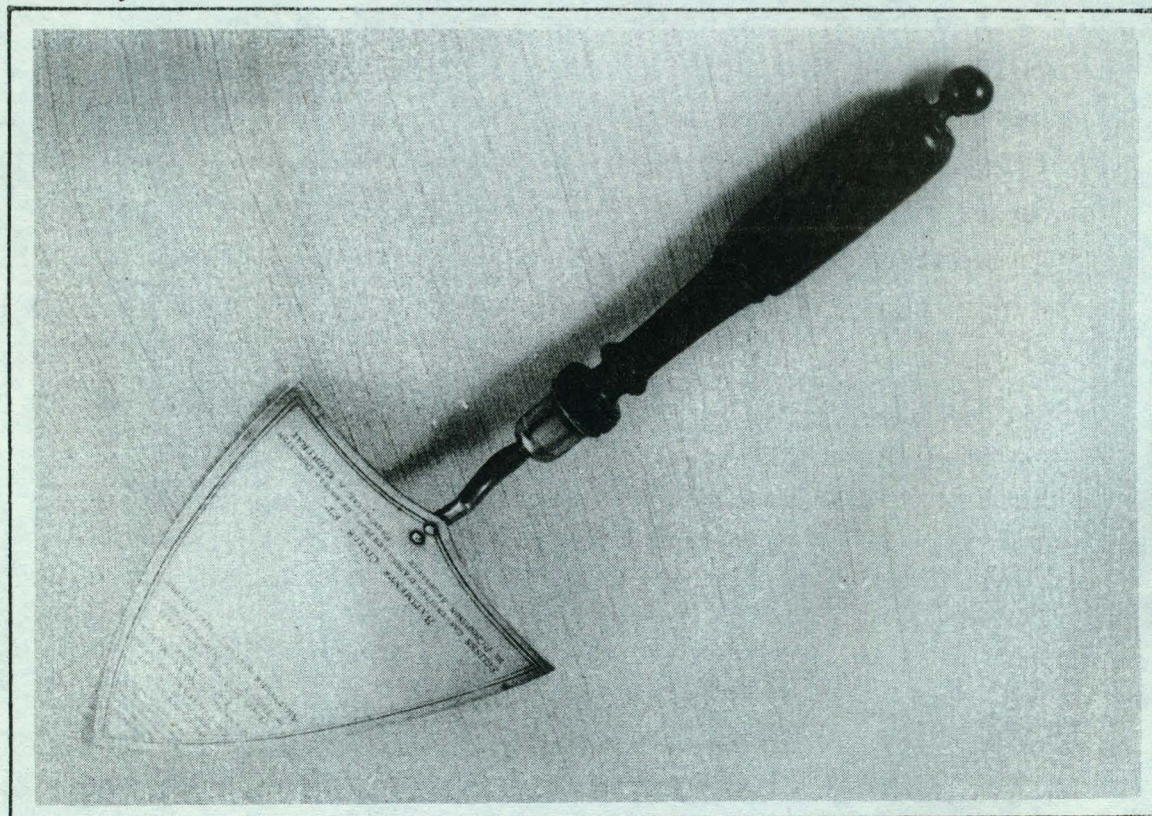
- De Kerken van - Veurne, St. Walburga
 - Diksmuide
 - Wervik
 - Zonnebeke (van voor W.O.I.) een vergroting
 - Ruiselede een vergroting
 - Hooglede een vergroting
 - St. Jan bij Ieper een vergroting
 - Tielt, gevel van de parochiale kerk.
 - Kortrijk, St. Maartens, koor en zijkapellen.

ZILVEREN GEDENKTRUWEEL VAN P. CROQUISON

(Dit zilveren kleinood berust in het Stedelijk Museum aan de Broelkaai te Kortrijk.)

Voorzijde

Rugzijde

Hierbij een heel bijzonder woord van dank aan dhr ir. J.G. Pauwels, conservator van het museum die voor deze foto's zorgde en de toelating tot publicatie schonk.

DE KRITIEK ROND CROQUISON

Reeds rond de jaren 1860 was Pieter Nikolaas CROQUISON het voorwerp van hevige kritiek vanwege W.H.J. Weale(1832-1917)(1)

Wanneer deze Brit schrijft over de restauratie van het stadhuis van Brugge stuurt hij een verwijt aan het adres van P. Croquison en hij neemt het hem zeer kwalijk, dat hij alles EEN-VORMIG gemaakt heeft, ofschoon het gebouw op zeer verschillende tijdstippen werd opgetrokken. (2)

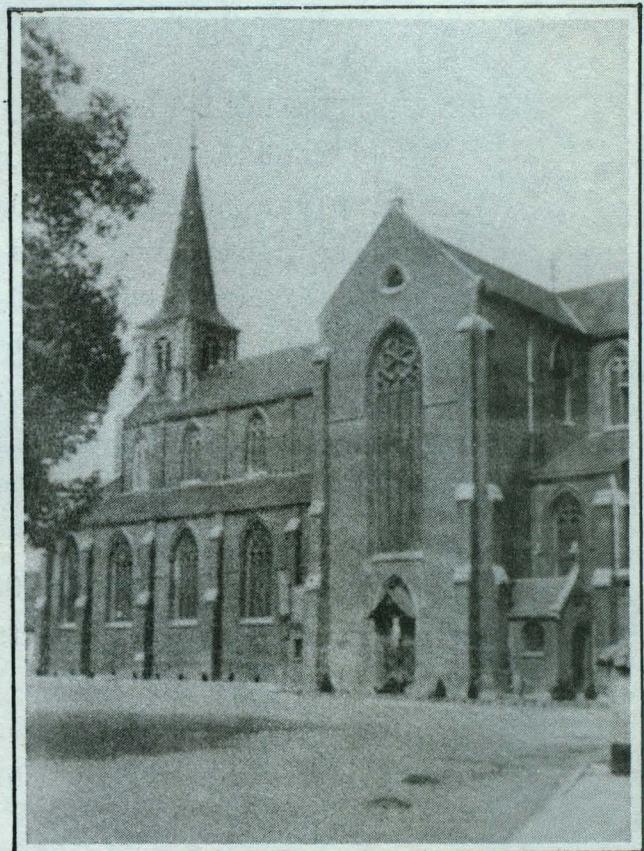
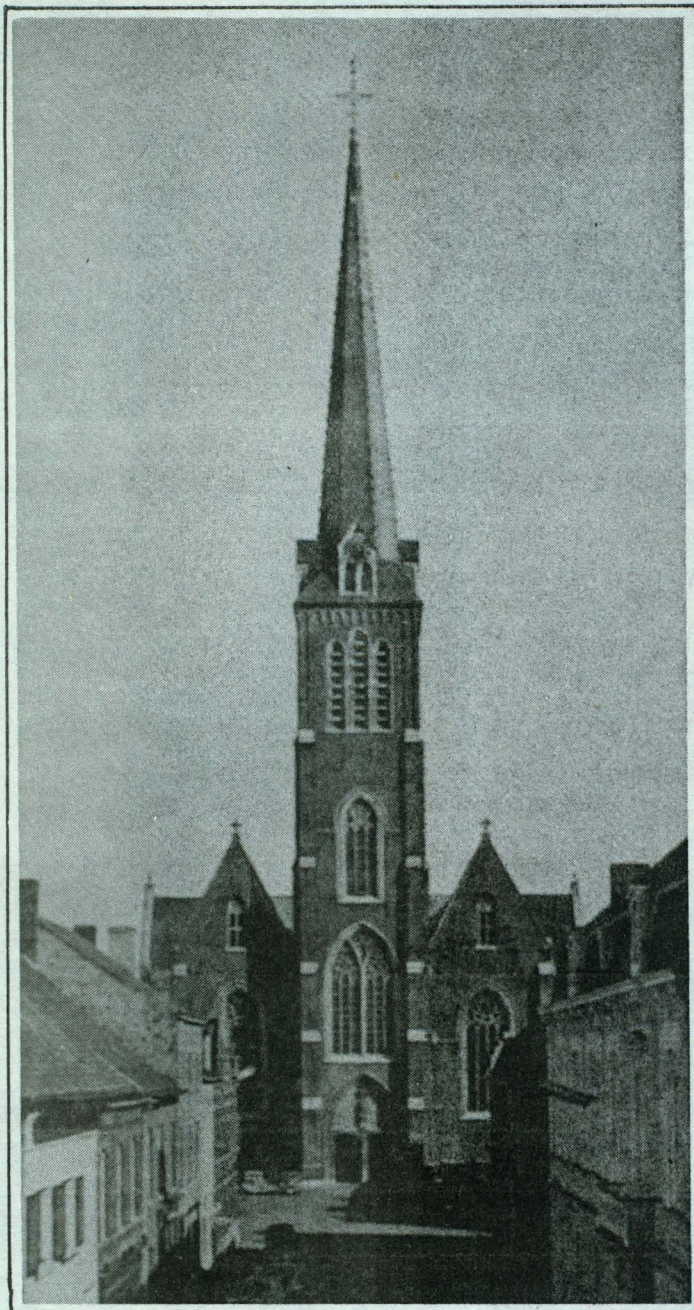
De kerk van St.- Kruis Brugge krijgt ook de kritiek van Weale. Hij meent dat als een jong architect een plan opmaakt, de provinciale architect (hier P.CR.) dat plan zodanig niet moet gaan bekritisieren dat de kerkfabriek dan de provinciale architect aanduidt voor deze eigenste opdracht.

Toch bekent Weale, dat deze kerk de schoonste is van voor 1852, en later vernam hij dat P.N. Croquison daarvan architect was geweest.

Over de in opbouw zijnde basiliek van Dadizele schrijft hij in het door hem opgerichte blad " Le Beffroi " (1864-65, Tome 2, p. 165) dat deze kerk totnogtoe de belangrijkste is van België. Verder echter (234-236) voegt hij eraan toe: " La direction des travaux fut confiée du 22 janvier 1858 au 1 janvier 1862 à l' architect provincial Croquison qui a construit le hideux bâtiment qui défigure la grande place....et les églises lézardées et chancelantes d'Iseghem et de Cruyshauthem ".

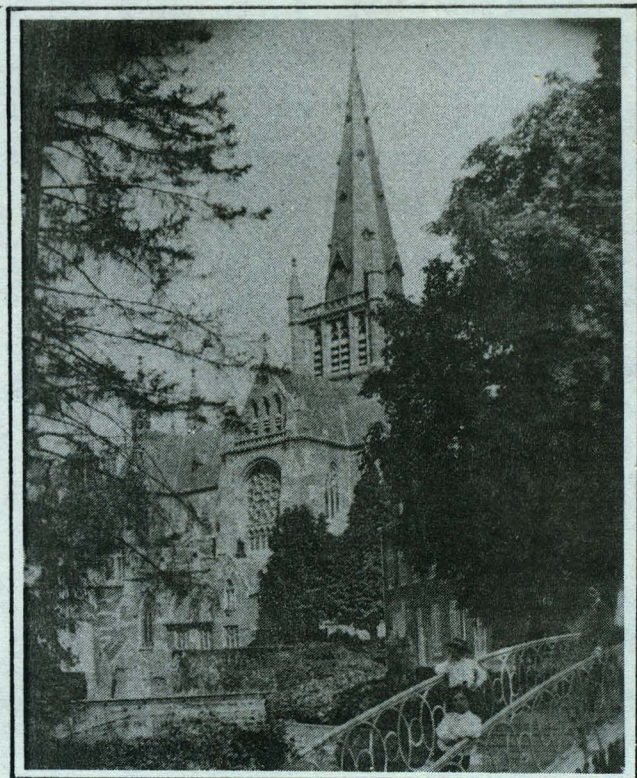
Verder schrijft Weale: "Croquison a été renvoyé de la direction des travaux parce que Mr. Pugin (de Britse architect die de plannen van de baseliek getekend had) (3) s' est plaint de la manière dont il (Croquison) laissait exécuter les travaux parce qu'il ne se fait pas remplacer en son absence par un piqueur..."

Ook kan gezegd worden dat het R.A.K. enkele plannen bezit van P.N. Croquison maar deze kunnen momenteel niet ingezien worden omdat deze nog niet gekatalogeerd werden.Deze katalogatie is nog niet gebeurd en P.Cr. is reeds negentig jaar geleden gestorven.

In 1856 bouwde P.Cr. in Dentergem deze parochiekerk. De plannen van het voorontwerp van onze St.-Tillokerk toonden wel hier en daar wat verwantschap met deze. - Cfr. T.M. nr. 37 - XIIIe Jg (1973/3)

125 jaar geleden waren zoveel werklm bezig aan de opbouw van onze St.-Tillokerk. Hier een zicht op de 83m hoge toren van onze neogotische dekenale kerk een van de vroegste werken van P.N. Croquison. (1852-55)

De basiliek van Daxidele waarmede P.Cr. zoveel kritiek te slikken kreeg van Wesle. ▷

Wanneer de E.H. English later het werk van P.N. Croquison ver-
noemt, dan gebruikt hij maar één woord om al deze minder fraaie
neogotiek ineens te noemen en die naam is " CROQUISSONNERIE ".

NOTEN:

1. W.H. WEALE werd in 1832 in Groot-Brittannië geboren. Hij bekeerde zich tot het katholicisme en werd in 1849 onderwijzer. Na zijn huwelijk in 1854 kwam hij twee jaar later in Brugge wonen (1856 - 1876). Hier legde hij zich toe op de studie van de Middeleeuwen (kunstwerken en archieven). In 1861 werd hij lid van de pas opgerichte koninklijke commissie voor monumenten en nog in hetzelfde jaar hield hij een merkwaardige lezing over " La restauration des monuments publics en Belgique". Hij stierf onder W.O.I. in 1917.
2. Het Brugse stadhuis werd gebouwd van 1352 tot 1418 en van 1526 tot 1528 werden er verbouwingen verricht. Bij de restauratie van dit stadhuis maakte P.Cr. alles EENVORMIG. Hij herleidde alles tot één en dezelfde stijl, iets wat Weale hem bijzonder kwalijk nam.
3. De Britse bouwmeesters Pugin en Murray, van London, die de plannen en de tekeningen opmaakten en bezorgden, hebben de strenge en tevens rijke bouwtrant van de Normandische school van het einde van de XIIIe aangenomen. (Cfr. E.H. Alf.Coulon, GESCHIEDENIS VAN DADIZEELE, p. 150)

BIBLIOGRAFIE:

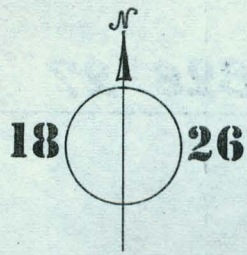
- * De Potter Frans, Geschiedenis der stad Kortrijk, IV, p. 396/397.
- * De Vlaamsche school, 1887.
- * Coulon, E.H. Alf. Geschiedenis van Dadizeele, Gebr. Houtmont, Brugge, 1889.
- * Vandromme Ant. Voorontwerp van onze huidige dekanale St.- Tillokerk.
In TM. nr 37 - (XIII/3) - p. 23 e.v.

PAPESTRAAT 1826-27

DOOR J. BOURGEOIS. (+)

KAD. NR.	EIGENAAR.	HUISNR.	BEWONERS.
377	Vandemoortele François, Eigenaar	1	Vandemoortele Jan François Echt Vanseveren Joanna, Eigenaar, bijzondere
380	Vanneste Joannes, wever	2	Deblauwe Carolus Echt Vanackere Sophie, werkman
		3	Vanneste Joannes Echt Vansteenkiste Barbara werkman
381	Kinderen BRAYE Moukroen (cijns eigenaar)	4	Dupont Wed. Isabelle Vansteenkiste
386	id	5	Verhaeghe Wed. Casier Agatha
389	Weduwe Vroman, spinster	6	Vroman Wed. Isabelle Van Den Bogaerde
408	bis Berlamont Petrus	7	Ver Eecke Catherine vrouwe Vanbecelaere
411	Weduwe Tras	8	Messelier Barbara, spinner en Abeel Joanna en Barbara spinners
416	Meerschaert Eugene	9	Naert Godelieve, Dutoit Amelia, Maes Rosalie, Schoolvrouwen

=====

GENTSTRAAT

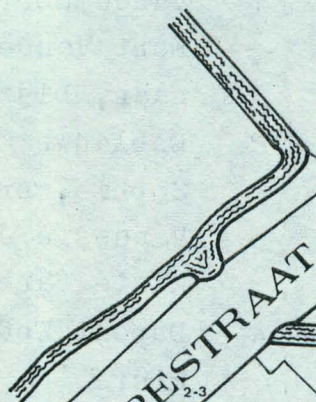
417

376

416

SCHOOL

377

Pastoriebeek

PAPESTRAAT

2-3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

246

247

248

249

250

251

252

253

254

255

256

257

258

259

260

261

262

263

264

265

266

267

268

269

270

271

272

273

274

275

276

277

278

279

280

281

282

283

284

285

286

287

288

289

290

291

292

293

294

295

296

297

298

299

300

301

302

303

304

305

306

307

308

309

310

311

312

313

314

315

316

317

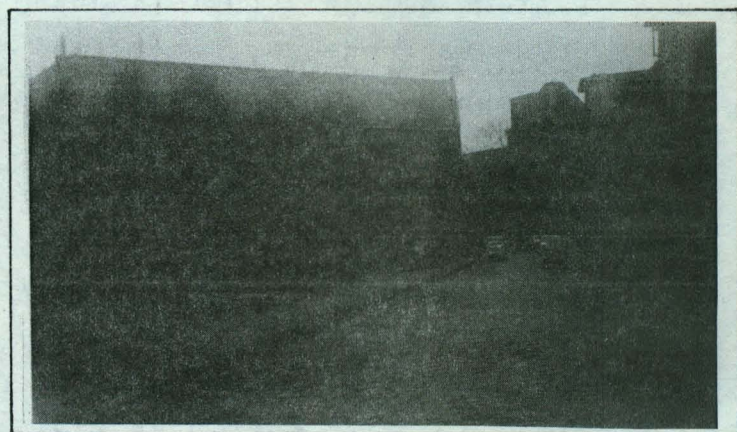
318

319

STRATEN VROEGER EN NU: DE PAPESTRAAT

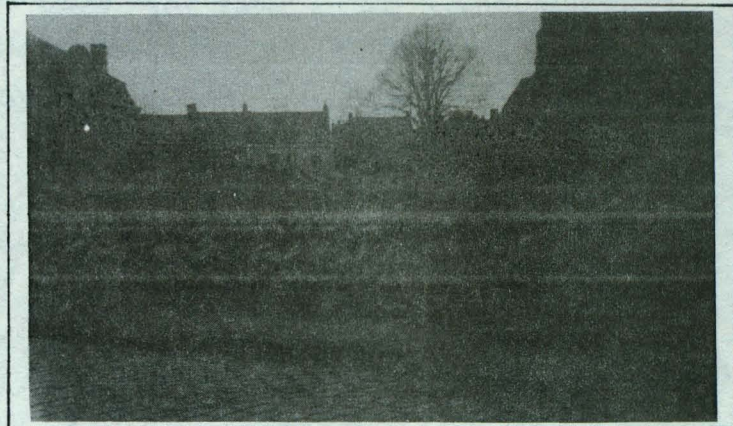
De herberg 'DE KNOK' - het einde van de Papestraat.

1968 - Na het slopen van de oude pastorymuur.

De poort van de smidse Vandewalle.

1968 - De doorsteek naar de Kerkplaats.

1969 - De huizen die gesloopt werden na de fabriek-brand van de schoenfabriek TANGHE.

1968 - Van uit de Kerkstr. kunnen alle voerluigen nu rechtstreeks naar de Papestraat.

FIGUREN VAN BIJ ONS:

Z.E.H. GERARD SAMIJN, PASTOOR VAN KACHTEM.

^o KACHTEM, 15.04.1746 - + ROESELARE, 8.01.1804

DOOR ANDRE SAELEN

Pastoor Samijn werd te Kachtem geboren op 15 april 1746; hij werd er de volgende dag gekerstend onder de naam Gerardus. Zijn vader was Johannes Samijn en zijn moeder Petronilla Verlinde. Het waren eenvoudige lieden, die in armoede een kroost van 8 kinderen groot brachten. Vader had een klein boerenbedrijf; de zanderige bodem schonk weinig vruchten en moeder was steeds druk in de weer om zowel in de keuken als op het veld mede te helpen voor de uitbouw van dit lastig gezin.

Historisch moeten we ons situeren op het einde van het "Ancien Regime", een tijd waarin de kleine landgebruikers het zeer lastig hadden. Spijts hun eenvoudigheid en armoede trokken vader en moeder Samijn de aandacht van pastoor Declercq. Algauw werd de jonge Gerard misdienaar en de pastoor stond persoonlijk in voor het onderricht aan het gediensstige jongentje, dat zich weldra tot een zeer volgzaam en zeer begaafde leerling ontpopte.

Studeren was in die tijd geenszins het voorrecht van financieel minder bedeelde personen. Het was dan ook niet zonder moeilijkheden dat de pastoor vader Samijn overhaalde om zijn jonge Gerard te laten studeren aan het college te Roeselare, bij de paters Augustijnen. Hij werd laureaat van de latijnse afdeling, verklaarde zich geroepen om priester te worden, en werd om zijn bekwaamheid naar de Hogeschool te Leuven gestuurd. Het was voor deze ouders echter onmogelijk om in de financiële kosten voor deze hogere studies tussen te komen; door de bemiddeling van de geestelijke overheid werd hem dan een studiebeurs toegewezen. Het geval van de jonge student Gerard Samijn had zodanig de aandacht van de geestelijkheid op zich getrokken dat de deken van de Roeselaarse

christenheid, pastoor Valcke van Rumbeke, een woordelijk verslag neerpende in zijn boek over het dekanaal bezoek van 1764:

Dekanaal verslag 1764 folio 338:

Est in hac parochia quidem Gerardus Samijn, alumnus collegii Roll. Optimae expectationis juvenis, est ita pauper ut sine bursae subsidio altioribus studies omnino non possit. (1)

Na schitterende studies behaalde hij de tiende plaats in de eerste Linie, ten jaren 1769. Na enkele jaren het ambt van onderpastoor te hebben waargenomen werd hij in 1785 tot pastoor benoemd van Sint Jan in Eremo. Hij volgde er pastoor Bernardus Valcke op. Zijn eerste pastorale parochie werd voor een der beste van het bisdom Brugge gehouden; ze was echter bekend als ongezond en onguur, omdat ze in het noorden was gelegen (2).

Zes jaar lang volbracht pastoor Samijn zijn Herdersambt op zijn eerste parochie, tot voldoening en stichting van zijn parochianen. Als kind van eenvoudige ouders verstond hij zeer goed de waarde van onderwijs en volksontwikkeling. Het was dan ook op een groot enthousiasme dat hij zijn volk bijstond om het ook op een intellectueel hoger peil te brengen. Vooral de jeugd wist hij te bewerken in de wekelijkse zondagsschool die er een ongewoon grote bloei kende.

Toen pastoor Adrianus de Bie op 21 november 1790 te Kachtem stierf duurde het zes maanden alvorens er te Kachtem een nieuwe pastoor werd benoemd, niet zonder enige twijfel vanwege de parochianen. Toen het in de maand juni van het jaar 1791 eindelijk bekend werd dat de nieuwe pastoor niemand minder was de gunstig gekende parochiaan Gerardus Samijn, was de vreugde onbeschrijfelijk. Het is ons niet bekend wat de toenmalige bisschop Mgr. Brenart ertoe

1. Er is in deze parochie een zekere Gerardus Samijn, leerling van het college van Roeselare, die een jongeling is op wie men grote verwachtingen kan bouwen; die echter zo arm is dat hij zonder beurs geen hogere studies zal kunnen doen.

2. Joan in Eremo, unus ex optimis pastoralibus totius dioeceseos brugensis, sed in partibus borealibus et insalubris.

(Archief Bisdom Brugge)

St. Jan in Eremo, een der beste pastorijen van gans het bisdom Brugge, maar in het noorden gelegen en ongezond.

heeft bewogen een geboren Kachtemnaar, tot pastoor zijner geboorte parochie te benoemen. In elk geval staat het vast dat dit een zeer zeldzaam feit is.

Iedereen kende de nieuwe herder, de meesten hadden met hem gespeeld als jonge snaken, zeer velen hadden zijn opgaang tot het priesterschap van jaar tot jaar gevolgd. Men kende zijn ouders, zijn broers en zusters... Gans zijn familie stond sympatiek aangeschreven... en de Kachtemnaren erkenden met vreugde en onderdanigheid het gezag van hun eigen dorpsgenoot.

Pastoor Samijn werd hier ingehaald de eerste zondag na Kachtemomwegang, zijnde 5 juli 1791 (3)

Doch de dreigende onweerswolken die zich aan onze zuidergrens vertoonden na het ontketenen der Franse Revolutie, kwamen weldra ook boven onze gewesten. Persoonlijk werd pastoor Samijn reeds in 1794 door de Franse republikeinen met een geldschatting van 20.700 pond belast.

In 1797 werd pastoor Samijn gedwongen tot de eed van trouw aan de Franse Regering, een eed die alsdan van alle priesters geëist werd. Zoals de meeste priesters, weigerde pastoor Samijn. Dientengevolge besloten de Franse troepen de Kerk te Kachtem te sluiten. Pastoor Samijn stoorde zich niet zo gauw aan deze maatregel, en las nog verder de mis in de kerk. De eerste zondag van oktober 1797 was er in Kachtem een overgrote toeloop van gelovigen uit andere parochies; daar de goddelijke diensten reeds

3. Dekanaal bezoek - Roeselare.

1791 - 5julie - introduxi Rev. Dom. Gerardum Samijn, notum in Cachtem, pastorem St. Joannis in Eremo, in possessionem curae de Cachtem. (folio 38)

opgeschorst waren in het omliggende, kwamen van't allerkante gelovigen om de misviering te Kachtem bij te wonen. De menigte was zo groot, dat niet alleen de kerk, doch ook het omliggende kerkhof gevuld was met een biddende mensenmassa. De bezetter trad echter kordaat op. DE volgende zondag werd de kerk bewaakt; in de volgende week werd het kruis van de toren genomen en de talrijke eigendommen der kerk werden verkocht.

Pastoor Samijn werd vogelvrij verklaard en veroordeeld om naar een der talrijke Franse verbanningseilanden te worden weggevoerd.

(4.) Inmiddels werden onze jongelingen aangeduid om dienst te nemen in het Franse leger. Het werd een tijd van onderduiken, verborgen leven, en nog grotere armoede. Het was bijna providentieel dat de pastoor van Kachtem een geboren Kachtemnaar was, die in deze moeilijke tijden, meer dan wie ook, zijn eigen volk begreep en het kende in al zijn noden. Als gewoon landsman verkleed stond pastoor Samijn in de bres voor de medeparochianen.

's Nachts las hij mis en bediende de H.H. Sacramenten op een hooizolder of in een schuur. Inmiddels hielp hij mede aan het organiseren van het verzet van het boerenleger- op 25 oktober 1798 kon het boerenleger Kachtem bevrijden. Op brigandsmaandag, 28 oktober 1798 kwamen 3 compagnies boeren door Kachtem, gesteund en geleid door pastoor Samijn. Ook hier moesten de boeren het onderspit delven en werd de vervolging nog veel groter dan voorheen. Meermalen werd Pastoor Samijn verontrust en opgejaagd. Verschillende zijner parochianen werden als dienstweigigers gevangen gezet. Later werd het bekend dat er van uit Kachtem een Franse Spionnagenet werkte dat alles verklikte aan de Commissaris te Roeselare. Nog vier lange jaren zou pastoor Samijn de onversaagde werker blijven. Die in het geheim, maar daadwerkelijk, zijn kudde in al haar noden hielp en bijstond.

Na het afsluiten van het konkordaat, kwam pastoor Samijn weer openlijk in zijn bediening. Op Pinksteren 1802 werd de Kerk opnieuw geopend. Het bisdom Brugge was afgeschaft en met dit van Gent tot één nieuw bisdom verenigd.

Kachtem werd een afhankelijkheid ofte " Succursale " van Ingelmunster onder de dekenij Tielt.

Onmiddellijk begon de pastoor aan de geestelijke en wereldlijke uitbouw van zijn parochie. Pastoor Samijn had zich als Kachtemnaar, midden de zijnen buitengewoon verdienstelijk gemaakt gedurende de moeilijkste periode die wellicht ooit een pastoor op deze parochie heeft gekend. Amper was alles weer tot rust gekomen of pastoor Samijn werd door Mgr. Fallot de Beaumont, bisschop van Gent, benoemd tot pastoor van St. Michiels te Roeselare.

De archieven van Roeselare verhalen ons dat zijn intrede aldaar zo luisterlijk was, dat men van 's mensen geheugenis, nooit iets dergelijks gezien had. Hij kreeg er zijn aanstelling op 24 januari 1803. Ook hier begon pastoor Samijn zijn onverdroten opvoedend werk. Korte tijd nadien werd hij ziek en reeds op 8 januari 1804 (17 nivose - jaar XII) gaf hij zijn schone Ziel aan zijn Schepper terug nadat hij slechts 11 maanden en 11 dagen zijn herderlijk ambt op een voorbeeldige wijze had volbracht. De inwoners van Roeselare waren tenzeerste onder de indruk van dit plotse en onverwachte heengaan. Pastoor Samijn was echter geknakt geworden onder de vele lasten van de voorbije bezetting. Zijn eigen parochiekerk had hij zien sluiten, de kerkegoederen van zijn eigen parochie zien verkopen; als een misdadiger had hij in het geniep zoveel jaren onder de Zijnen moeten werken.

Voor Kachtem had hij waarlijk alles veil gehad. Zijn broer Jan François, landbouwer in Kachtem, gaf te Roeselare het overlijden aan ten stadhuize, op 10 januari 1804. Pastoor Samijn was 57 jaar. D. Lescouhier schrijft in zijn "Geschiedenis van het Kerkelijk en Godsdienstig leven in West Vlaanderen" (5) ten onrechte dat Pastoor Samijn te Kachtem stierf in 1804. Zijn overlijdensakte te Roeselare is er het onomstootbaar bewijs van. Bijna als een sprookje klinkt dit verhaal van een der eenvoudigste van de Priester geworden Kachtemse jongens, die eenmaal geestelijke geworden, tot zijn eigen volk terugkeerde, en er juist in de moeilijkste bladzijden van zijn eigen geschiedenis, met zoveel durf en inzicht zijn bloedeigen volk heeft bijgestaan en geleid.

HET 8e L.R. IN ZIJN STRIJD ROND IZEGEM

26 EN 27 MEI 1940

DOOR RAOUL ROYAUX

Te 23 uur 40 deelt kolonel Vermeulen, bij gelegenheid van een kort bezoek aan het 141/8, mede dat het 9e Linie zich aan de Abeele (CP) bevindt, met een frontlijn langheen Izegem-Sint Elooïs Winkel-Kortrijk. Een hevige regenbui tijdens de nacht maakt de toestand er niet beter op. Commandant Van Reusel heeft zijn eenheid op de vertreklijn voor de tegenaanval opgesteld, teneinde de brug nr. 1 terug te veroveren. Zijn vooruitgang is nauwelijks begonnen, wanneer het peleton, in het centrum opgesteld, sterk door de vijand onder handen wordt genomen, terwijl linker peleton van bij het vertrek zwaar wordt geteisterd. Enkel het rechter peleton kan zijn aanval voortzetten en het kanaal op ongeveer 600 meter van de brug bereiken. Maar bij gebrek aan steun wordt het overvleugeld en teruggedreven. Commandant Van Reusel werd vanaf de aanvang van de actie getroffen.

Te 3 uur 45 vestigt een patrouille de verbinding met Abeele (9e Linie). Zij keert terug met inlichtingen: het 9e had, vanaf zijn aankomst op de 25e 's avonds, stelling genomen; zijn drie bataljons in lijn bezetten een front vanaf Izegem in de richting van het 8e Linie.

De activiteit, die bij de vijand heerst, laat een komende aanval vermoeden. In de loop van de morgen zijn de stellingen onderworpen aan een artilleriebeschieting en de jachtvliegtuigen mitrilleren de eenheden, die aan het werk zijn. De bommen vallen, de kogels suizen; de manschappen echter verliezen hun koelbloedigheid niet, en zodra het vuren ophoudt, schieten zij terug aan het werk; zij beginnen te harden in de strijd.

Te 11 uur wordt majoor Carlier verzocht naar Emelgem te komen, om de nieuw te nemen schikkingen te bestuderen.

De 5e en 7e compagnies worden verzameld en naar het bos van Ingelmunster geleid, op 800 meter van de klokketoren van Emelgem. De 6e compagnie blijft op plaatse en neemt alleen de bewakingsdienst van het II/8 waar; haar commandant, luitenant Frappart, be-trekt de CP II/8. Het vertrek van de twee compagnies, onder bevel van commandant Demulder van de 8e compagnie, gebeurt ogenblikkelijk. Majoor Carlier snelt naar Emelgem, waar, bij zijn aankomst, alles kalm lijkt. Hij begeeft zich naar de CP van de 2e compagnie van het 16e, die belast is met de bewaking van de doorgangspunten op het kanaal. De bruggen zijn vernield en de officieren van deze eenheid zijn optimist en helemaal niet verontrust. Er wordt hem geen enkele inlichting medegedeeld; alleen de CI/9ID zet hem aan, zo vlug mogelijk stelling te nemen, hij verneemt dat de troepen in contact zijn op het kanaal. Hij begeeft zich vervolgens naar de CP/I/16 (majoor Michel), waar hij verneemt dat hij de bezetting moet verwezenlijken van de spoorlijn van Ingelmunster naar Meulebeke. De bijzondere heden er van moet hij regelen met majoor Rosseels (III/16). Hij treft deze op de baan Ingelmunster-Brugge, ter hoogte van mijlpaal 30, en beiden komen overeen wat betreft de te verwezenlijken bezetting. Het III/16 zal de spoorlijn houden tot op ongeveer 200 meter ten oosten van de hoofdbaan, en het II/8, gespreid over een front van 1.500 meter, ten noord-oosten van het III/16, zal zijn CP inrichten in "Den Holvoet Hoeve". Zijn rechterflank (5e compagnie) zal in verbinding staan met de 11e compagnie, en de linkerflank (7e compagnie) heeft geen verbinding. Een peleton van de 7e zal in tweede lijn stelling nemen, aan de uiterste linkerflank van het dispositief, in trapsgewijze echelon.

Te 11 uur 30 krijgt de 11e compagnie het bevel, onmiddellijk post te vatten in het bos, op één kilometer ten noord-westen van Ingelmunster; te 13 uur 22 passeert zij aan de kerktoren van Kachtem. De drie peletonsteunpunten, die zij zal bezetten, moeten gehouden worden door de steunwapens, die ter plaatse moeten blijven: onderluitenant Dausy van de 14e compagnie neemt het bevel over het rechter steunpunt, samengesteld uit twee kanonnen 4,7 en een sectie

mitrailleurs. Onder-luitenant Debroux van 12e neemt het bevel over het middelste steunpunt, samengesteld uit een peleton mitrailleurs. Onder-luitenant Valcke van de 12e beveelt het linker steunpunt, dat een sterkte heeft van een peleton mitrailleurs, twee kanonnen 4,7 en een sectie mortieren 7,6 (15e compagnie). Deze drie steunpunten hangen rechtstreeks af van het 111/8.

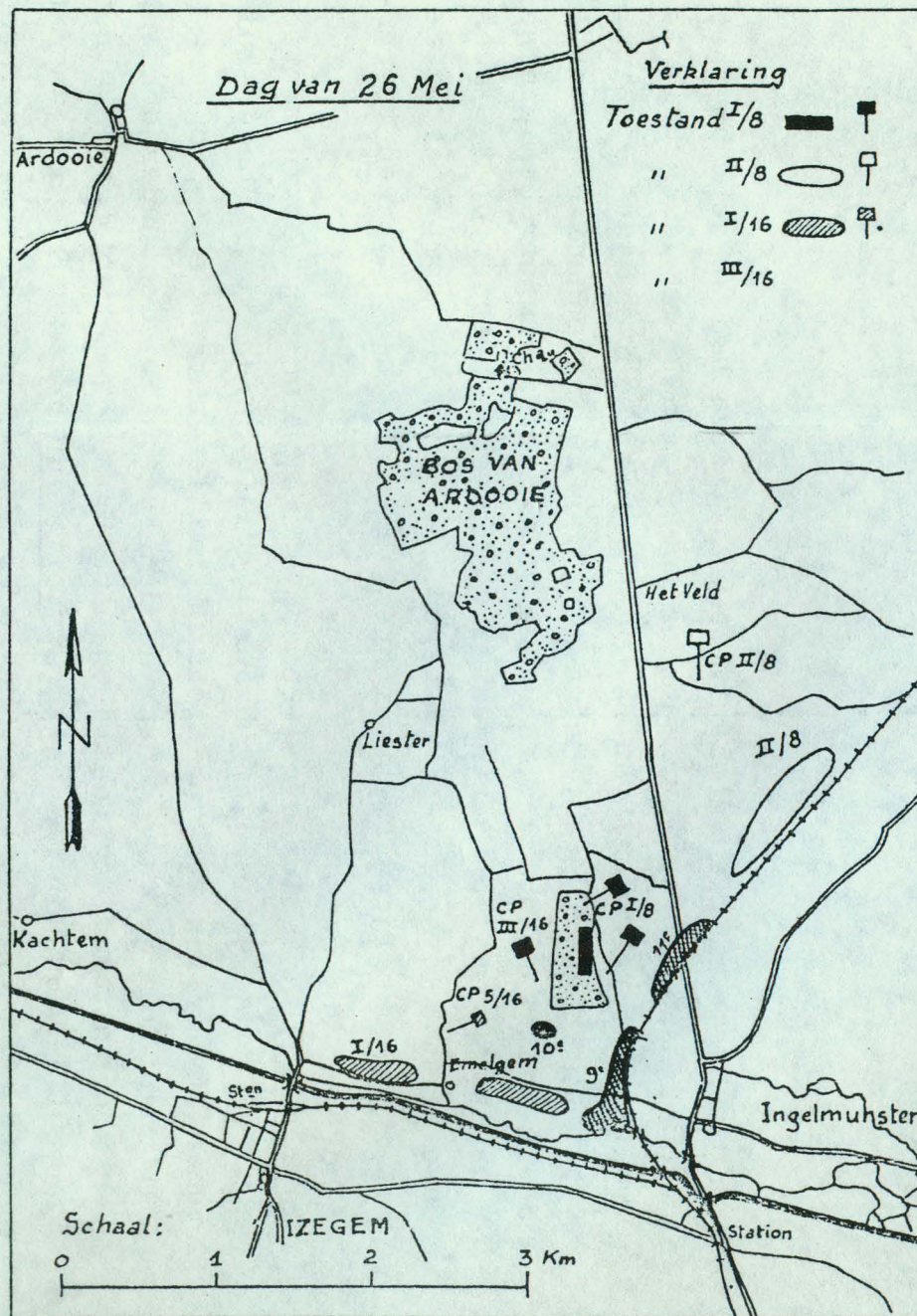
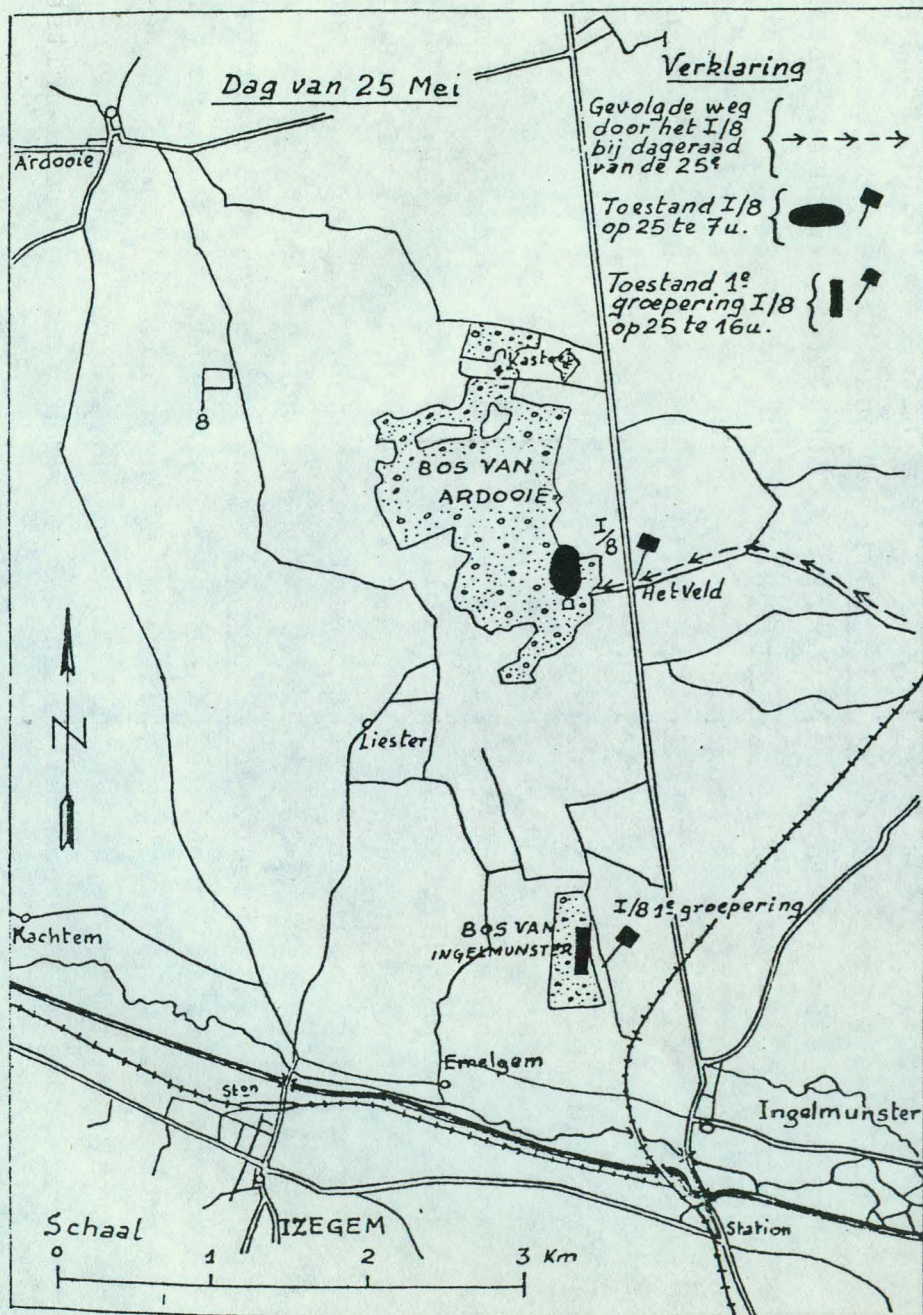
Te 15 UUR begeeft majoor Carlier (II/8) zich op het terrein, waar zijn twee compagnies (5e en 7e) reeds aangekomen zijn. De activiteit in de lucht is echter zo intens, dat de troepen onder dekking moeten blijven. Hij begeeft zich vervolgens, over Ingelmunster, naar Meulebeke, om de ligging van de 11e compagnie vast te leggen en haar opdracht te bestuderen. Ter plaatse aangekomen beveelt hij een patrouille-activiteit aan, evenals het beantwoorden van het vijandelijk vuur door juist gericht vuur van de fusiliers en de mitrailleurgeweren. Op het einde van de dag is de organisatie beëindigd, de vuuropdrachten van de kanonnen 4,7 en de mortieren 7,6 zijn op punt gesteld en na de bedeling van levensmiddelen vertrekken de keukens terug naar achter. Uiteindelijk verneemt de majoor, dat hij onder het bevel van het 16e Linie staat. Laat in de avond, komt de 11e compagnie (luitenant Neefs) zich onder zijn bevel plaatsen, teneinde zijn stelling te versterken, een weinig later gevolgd door de 9e (kapitein Ducamp). Deze twee compagnies beschikken niet over versterkingen van mitrailleurs, noch over kanonnen 4,7. De 11e compagnie zal het front van de 7e verlengen naar het noord-oosten; de 9e compagnie zal de spoorlijn bezetten, tot op ongeveer 250 meter van het station van Meulebeke, en zich tevens in verbinding zetten met het 44e Linie, dat deze localiteit zou moeten bezetten. Het front zal aldus geen doorlopende lijn zijn. Tijdens de nacht ontvangt majoor Carlier (II/8) het bezoek van twee officieren van het 42e Linie, die drager zijn van bevelen en schetsen; zij komen hem aflossen. Deze operatie lijkt onmogelijk. Deze officieren, die met een autobus en twee compagnies van het 42e, aan mijlpaal 28.600 van de baan naar Brugge, aangekomen zijn, verklaren van hun korpoverste, kolonel Collard, de opdracht gekregen te hebben, de spoorlijn te bezetten, vanaf de baan (spooroverweg) tot aan

kilometer 4 van de spoorlijn. Volgens de schetsen, die in hun bezet zijn, zou het 111/42 de Mandel moeten bezetten tot aan de baan. In afwachting van aanvullende instructies, verzoekt majoor Carlier deze officieren, hun manschappen in dekking te brengen in het bos ten westen van "Het Veld" (mijlpaal 28 van de baan naar Brugge). Majoor Carlier stelt onmiddellijk zijn korpsoverste op de hoogte van dit feit. Deze wist van deze regeling niets af. Aan de compagniecommandanten wordt het bevel gegeven talrijke rondes en patrouilles te verrichten. Bij het 111/8 maakt het bataljon zich te 15 uur gereed om te vertrekken, uitgezonderd één peleton en één kanon 4,7 per brug. Het peleton van onder-luitenant Coeckelberghs van de 9e compagnie, wordt aangeduid om de brug van Kachtem te houden. Het uitvoeringbevel komt te 15 uur 55. De te volgen weg door het 111/8: Kachtem, naar de baan Izegem-Liester, naar mijlpaal 28.600 van de baan Ingelmunster-Brugge.

Opstelling aangezicht naar het oosten, ter hoogte van de baan : een compagnie ten noorden en een ten zuiden van de mijlpaal, onder bevel van de CI/ID (generaal Liénard), die voorschrijft een afgevaardigde naar het 11/8 te zenden, om er een peleton van de 6e compagnie, versterkt met mitrailleuses, te halen, die niet ingeschakeld zijn bij de bewaking van de brug. Zij zullen overgaan onder bevel van het 111/8. De 9e en 11e compagnies, onder bevel van kapitein Ducamp, gebruiken de beboste weg, die aan mijlpaal 27.800 van de baan Ingelmunster-Brugge, uitmondt.

De 10e en de gevechtstrein 111/8, onder bevel van luitenant Wendelen, gaan langsheen de zuidelijke rand van het bos, naar mijlpaal 28.600. Tegen 20 uur 10 komen deze eenheden ter hoogte van de baan naar Brugge aan.

Te 20 uur 15 komt het bevel, de 10e compagnie ter beschikking van het 1/16 te stellen. Een weinig later, te 20 uur 35, moet de commandant van de 9e compagnie zijn twee peletons, plus dit van de 6e, ter beschikking stellen van het 11/8, nabij de "Holvoet Hoeve", mijlpaal 29.800. Inmiddels wordt een hevig artillerievuur ingezet op de randen van het bos, ten westen van de mijlpalen 27 en 28, op de baan ten noorden van het kasteel en aan mijlpaal 28.600. De soldaten Bubbe-Sprijets-Marin en Geering (9e en 12e compagnies) worden gekwetst.

Toestand van twee opeenvolgende dagen van het 8^e L.R. in zijn strijd en verdediging van Izegem - (25.05.1940 en 26.05.1940).

Majoor Mahieux, die ambulantiëwagens gezien had op de baan naar Brugge, zendt een motorrijder er heen, om aan een dezer hulp te vragen. Het personeel van de Gezondheidsdienst weigert op zijn stappen terug te keren (mededeling van de Aalmoezenier en van onderluitenant Bendel.) Op staande voet doet de majoor een kleine vrachtwagen ontladen en haast zich de gekwetsten er op te laden en naar Brugge te laten vervoeren. De 9e en 10e compagnies verlaten hun bataljon, om hun respectievelijke bestemmingen te ver-voegen.

Te 22e uur installeren de 12e compagnie, plus een sectie mortieren 7,6 (onder-luitenant Huwaert), vijf kanonnen 4,7 (onder-luitenant Dausy) en twee peletons mitrailleurs van de 13e (onder-luitenant Van Weyenbergh en Van den Bussche), zich onder dekking, ten noorden van "Het Leestje, Cabaret", samen met de gevechtstrein van het III/8. Het I/8 ontvangt te 16 uur het bevel, zich voor te bereiden om te vertrekken, en te 18 uur, tijdens de beweging, worde zij door de vijand bestookt met hoog uiteenspattende schrap-nels. Een weinig later, te 19 uur, treedt onze eigen artillerie met kracht in werking op Ingelmunster, localiteit, waarvan het I/8 de rand moet bezetten te 22 uur en zich ter beschikking van het III/16 moet stellen. Aangezien het te bezetten dorp onder ons eigen artilleriesvuur ligt, beslist majoor Buisseret het ontvangen bevel tijdelijk uit te stellen en onmiddellijk contact op te nemen met het III/16 (majoor Rosseels), waarvan de CP opgesteld is aan de plaats genaamd "Nachtegaal". Majoor Rosseels zet hem de toestand van zijn bataljon uiteen, dat in hevige strijd is gewikkeld op de Mandel, zodat het verplicht werd zich opnieuw te ont-plooien langsheen de spoorlijn Ingelmunster-Meulebeke. Hij wenst een spoedige aflossing, en ontraadt aan majoor Buisseret de rand van Ingelmunster te bezetten, die volgens hem reeds in handen van de vijand is. Wanneer, te 22 uur 30, generaal Liénard een inspec-tieronde maakt, en bij het bataljon komt, is hij ten zeerste ver-wonderd over het niet uitvoeren van zijn bevel. Tijdens zijn be-zoek, deelt hij bepaalde inlichtingen mede, betreffende de door-braak, die de Duitsers beoogden hebben, maar die de Frans-Britse

troepen heden avond hebben kunnen beperken tot 25 kilometer. Hij drukt zijn verwondering uit over de wens van het III/16 om afgelost te worden. Hij belist dat de 1e compagnie van het 8e stelling zal nemen, aangezicht naar oosten, en tevens de tweede echelon vormend voor het 16e, haar linkerflank te paard over de grote baan naar Brugge, in verbinding met het II/8, en haar rechterflank aanleunend ten zuiden van Ingelmunster, in verbinding met de overblijvende elementen van de 10e compagnie van het 16e. Het tweede echelon wordt aldus samengesteld van links naar rechts door het II/8-11e en 9e companies van het 16e en het I/16. Bevel tot het uiterste stand te houden. Dit zal de Frans-Britse troepen misschien de gelegenheid beiden de doorbraak ongedaan te maken. De beslissende strijd neemt een aanvang. Bij bevel van het Groot Hoofdkwartier : geen tegenaanvallen meer. Stand houden tot het uiterste.

Op 27 mei te 0 uur 30 neemt de 1e compagnie de volgende schikkingen:

A) Rechts bezet het peleton Goossens de zuid-oost punt van het bos, een mitrailleurgeweer in het centrum van het bos, gericht naar het zuiden, een mitrailleurgeweer in flankvuur naar het zuiden, twee mitrailleurgeweren de zuid-oost punt van het bos verdedigend.

B) In het centrum wordt het peleton Mertens opgesteld, richting oosten, versterkt met twee secties mitrailleurs van de 4e compagnie; twee van zijn gevechtsgroepen langs de oostelijke rand en twee andere aan de westelijke. Het peleton Mertens sluit aan bij het peleton Van den Bussche.

C) Links wordt het peleton Van den Bussche te paard opgesteld op de baan Ingelmunster-Het Veld, aangezicht naar het zuid-oosten, ter hoogte van mijlpaal 30. Zijn versterkingen, twee secties mitrailleurs van de 13e compagnie, worden opgesteld, de éne in de richting van het peleton in het centrum, de andere nauw aangesloten bij het II/8; een kanon 4,7 bestrijkt de grote baan in de richting van het zuiden.

Te 8 uur 30 ondergaat het peleton in het centrum een schrapnelvuur, en een weinig later wordt het gebombardeerd door kleine

explosieve obussen. Enkele manschappen worden gekwetst, terwijl een half dozijn duikbommenwerpers de CP I/8 aanvallen, die vernield wordt en 300 meter verder naar het noorden veplaatst wordt; de 1e compagnie wordt nog steeds bestookt door explosieve en springobussen. Een kabelballon lijkt deze beschieting waar te nemen, ten zuiden van Ingelmunster, en deze te verbeteren. De luchtmacht; op haar beurt, begint ook haar dodelijke last af te werpen. Luitenant Savoir wordt aan het rechter schouderblad gekwetst en granaatsplinters dringen in zijn arm. Het is 9 uur 10.

Te 9 uur 30 lijkt het, dat de twee zijvleugels van de 1e compagnie het doelwit vormen van de artillerie- en vliegtuigbombarde-
menten. Men voelt aan dat de aanval nakend is.

Deze vangt aan door geweervuur links en rechts van de compagnie, die nog steeds bombardementen ondergaat.

Te 10 uur houdt zij nog steeds stand, niettegenstaande de toegenomen hevigheid van het bombardement en het geweervuur; aan de vijandelijke kant hebben zij het veel rustiger: zij hoeven geen luchtaanvallen te vrezen. Hier, bij de 1e compagnie, is nu de slag in volle gang, de obussen gieren en loeien, de kogels fluiten, de trommelvliesen doen pijn; het is de hel.

Ook bij de vijand is het de hel, de II en III/26 IR (30e Duits divisie) zijn in harde gevechten gewikkeld, voornamelijk met de 1e compagnie/8e Linie. In Ingelmunster zelf zijn de I/26 IR en het 73 IR/19 ID verplicht defensieve stellingen in te nemen. Het III/46 IR levert bloedige gevechten om het kasteel en het station van Meulebeke in handen te krijgen. Het gevolg voor hen is een onderbreking in de samenhang tussen hun bataljons; de verbinding met het I/46 IR is zelfs verbroken; zij hebben geen reserves meer. De 19e divisie is eveneens tijdelijk verplicht, eenheden van het 73 IR terug op de zuidelijke oever van het kanaal, dat zij bij Ingelmunster hadden overschreden, te doen weerkeren, zodat voor het 26 IR zich een niet te versmaden flankbedreiging aftekent. Het is slechts na mortiervuur, uitgevoerd door het I/RA 697, dat zij de aanval konden voortzetten.

Te 11 uur houden zij nog steeds stand. De Duitsers klampen de

stelling hevig aan, en zetten de volle lading in. Absoluut noodzakelijke versterkingen worden aangevraagd. De moedige luitenant Savoir blijft bij zijn manschappen; hij lijdt geweldig maar laat ze niet aan hun lot over.

De vijand slaagt er in, naar de grote baan toe, te infiltreren. Onmiddellijk wordt deze doorbraak ter plaatse gestopt, dank zij een vlugge en doeltreffende tussenkomst van de mitrailleurs van het peleton Mertens en een nijdige weerstand van het peleton Van den Bussche.

Te 11 uur 10 komen de gevraagde versterkingen aan: een compagnie van het II/42e Li. Majoor Buisseret leidt ze in de richting van de CP van de 1e compagnie. Ter hoogte van deze post aangekomen, zet deze eenheid, aangespoord door haar officieren, revolver in de hand, moeizaam haar tocht naar het zuiden voort.

Wanneer, te 11 uur 30, de vijandelijke artillerie ze uiteen slaat, trekt deze eenheid zich in wanorde in noordelijke richting terug, en laat kris-kras op het terrein rugzakken, verrekijkers, mitrailleursgeweren, geweren, munitie, enz. achter. Niettegenstaande de hevigheid der bombardementen en het vuur van de lichte wapens houdt de 1e compagnie vastberaden stand; haar front is nog ongeschonden en de manschappen vuren zonder ophouden. Het is slechts op bevel, te 12 uur 30, dat zij haar terugtochtsbeweging aanvat naar het noorden, in de richting van de zuidelijke rand van het bos van Ardooie.

Te 13 uur neemt zij een nieuwe stelling in.

Te 13 uur 10 trekt de 5e compagnie, komende van de spoorlijn, door haar stellingen, maar moet op haar beurt halt houden en een defensieve stelling innemen.

Te 13 uur 30 wordt de terugtocht op bevel hernomen, gesteund door elementen van het 42e Linie, die de zuidelijke rand van het te bereiken bos bezetten.

Te 14 uur wordt het centrum van de compagnie, volledig omsingeld, krijgsgevangen gemaakt, met haar commandant, luitenant Savoir, die zwaar gekwetst is en totaal verzwakt.

27 mei. 3 uur. Majoor Carlier (II/8) verplaatst zijn CP. De activiteit in de lucht is intens, de vliegtuigen scheren over de boomtoppen, de bevoorrading loopt mank, het gaat slecht, het gebrek aan brood vooral laat zich bij de manschappen voelen. De majoor stuurt commandant Demulder naar achteren met een lichte vrachtwagen, om te trachten brood te vinden. Tengevolge van de gebeurtenissen, die zich verder die dag zullen afspelen, zal hij hem niet meer terugzien.

Kapitein Scohy komt op zijn CP aan en meldt hem het nakend bezoek aan van kolonel Vanderhaegen voor een inspectie van de eerste lijnen. Op het ogenblik van hun vertrek om deze te ontmoeten, ontploft een 105 aan hun voeten; kapitein Scohy wordt zeer zwaar gekwetst (drie kwetsuren); terwijl majoor Carlier door de luchtverplaatsing verdoofd wordt.

De eenheden houden goed stand, de verslagen van de 5e en 7e compagnies zijn gunstig. Eén donkere wolk echter: geen enkele inlichting over de 9e en 11e compagnies. Uitgestuurde verbindingsmannen geraken er niet... of zoeken onderweg een schuilplaats. Op het front van deze compagnie heeft de vijand, even na 7 uur, een hevige aanval ingezet, uitgaande van Meulebeke, voornamelijk op het front van de 9e compagnie en gedeeltelijk op dit van de 11e. De verrassing was volledig.

Tegen het einde van de nacht had luitenant Hermant (9e) zijn posten bezocht. Bepaalde van deze posten waren ingericht op de verdiepingen van drie naast elkaar liggende huizen, vanwaar de waarnemers de opgehoogde spoorweg, de spoorwegovergang en de uitgangen van het stadje in de richting van Ingelmunster, konden waarnemen, en de andere kant, aan de achterzijde der huizen van de straat, uitkomende op de baan naar Ingelmunster. Hij had zijn manschappen aanbevolen niet toe te geven aan de vermoeienis, niet in te slapen en de uitrusting niet af te leggen, aangezien een nakende aanval te verwachten was. De andere elementen van de compagnie graven individuele schutterskuilen, evenals de 11e compagnie, hun rechtergebuur.

Niettegenstaande de goede wil van eenieder, sluimeren zij in,

oververmoeid; van tijd tot tijd sluiten zij hun ogen, om dan weer plotseling te ontwaken.

Aangezien de compagnie op haar linkerflank geen verbinding heeft, zendt kapitein Ducamp luitenant Hermant op zoek naar het 44e Linie, dat zich daar theoretisch zou moeten bevinden. Hij dringt door tot aan het station van Meulebeke, maar vindt er niemand; dus aan die kant was er een gaping van minstens 250 meter. Dit is werkelijk niet geruststellend. (Zij zijn onwetend van het feit, dat de Duitsers de vorige dag het Belgisch front van Meulebeke tot Tielt hadden teruggeslagen, en dat de 10e compagnie van het 44e Linie verspreid werd en gedeeltelijk door de vijand werd krijgsgevangen gemaakt. Het is deze eenheid, wier rechterflank de verbinding had moeten tot stand brengen met de 9e compagnie van het 8e Linie).

Een weinig later vertrekt deze officier weer op verkenning, begeleid door een korporaal en vier soldaten, ditmaal in het stadje zelf; hij neemt de straat die uitgeeft op de baan naar Ingelmunster. Voorzichtig vorderend naar het centrum van de localiteit, bemerken de vooruitgeschoven elementen van de patrouille, drie Duitse wielrijders, die in hun richting komen en waarschijnlijk ook op verkenning zijn; zij lijken zeer op hun gemak, alsof zij toeristen op uitstap waren. Luitenant Hermant laat het vuur openen: één dode, één gekwetste (aan het been), de andere slaat op de vlucht. Een der mannen van de patrouille bemerkt een handgranaat in de gordel van de gekwetste gevangene. 't Is een grappenmaker en zeer voorzichtig neemt hij ze hem af, tussen duim en wijsvinger, en op zijn tenen steekt hij de straat over, om ze aan de andere zijde neer te leggen. Allen moeten er om lachen, zelfs de Duitser. Langs die kant is er dus ook geen verbinding mogelijk, vermist de vijand er zich reeds bevindt. Zij keren tevreden in hun lijnen weer terug ingenomen, wanneer plotseling de aanval ontketend wordt met een hevig geweld. Zij verdedigen zich en bieden vastberaden weerstand; kameraden vallen. De vijand dringt binnen in de huizen, aan beide zijden van de straat, waar zoëven de patrouille zich bevond. Zij verlaten de

huizen aan de achterzijde, langs de spoorlijn, vanwaar zij, beschermd door de opgehoogde spoorbaan, de mannen van het peleton Hermant onophoudelijk kunnen bestoken, en, meer naar rechts, die van het peleton van onder-luitenant Thienpont. Deze zijn onderworpen aan een krachtig vuur van mitrailleurs, maar zij gelukken er in de bedienaars er van uit te schakelen; deze worden onmiddellijk vervangen. De ploegen, die een schuilplaats gezocht hadden in de huizen, rechtover deze, waar de Duitsers langs de achterzijde uitkomen, slagen er in, vanuit hun vensters één en dan een tweede aanval af te slaan. De vijand lijdt ernstige verliezen.

Na een ogenblik respijt, juist genoeg tijd om de vijand gelegenheid te bieden zich te hergroeperen, wordt een nieuwe aanval ingezet, begeleid door rauwe kreten en massief gesteund door automatische wapens. Huis na huis wordt ingenomen, soms zelf na lijfgevechten, en de straat valt in hun handen. Indien de vijand (elementen van de I en II/46 IR/30 ID) zware verliezen heeft geleden om deze stelling te omsingelen en op te ruimen, hebben de twee peletons van de 9e compagnie een zware tol moeten betalen voor hun weerstand: onder-luitenant Thienpont en veertien soldaten, korporaals en onderofficieren zijn tijdens deze actie gevallen; haar commandant is aan het aangezicht gekwetst door een vlakbij afgeschoten revolverkogel, luitenant Hermant is zwaar gekwetst aan de rug door granaatsplinters, en er zijn nog vele andere gekwetsten.

De Duitsers zetten zonder dralen hun vooruitgang verder in de richting van Ardooie. Aldus zal het I/46 IR tegen 18 uur 30 het zuiden van deze localiteit bereiken, na een tegenaanval van onze infanterie afgeslagen te hebben, en tevens een batterij veroverd te hebben bij lijf aan lijf gevechten, batterij die hen op zicht met rechtstreeks vuur bestookte.

De 11e compagnie, die op haar linkerflank de schok van deze hevige aanval doorstaat, gedraagt zich heldhaftig. Bij deze gevechten wakkert luitenant Neefs door zijn moedig gedrag, zijn manschappen aan; hij sneuvelt en zes van zijn soldaten volgen hem in de

dood. De gekwetsten zijn talrijk; de eerste die geraakt wordt is soldaat Kennes : een kogel heeft zijn dij doorboord. Hij laat zich verbinden, maar weigert zich te laten evacueren en hij herneemt moedig zijn plaats bij zijn kameraden, die hij niet wil verlaten; het is 7 uur 30.

Het peleton Nieman, op zijn beurt, moet de geweldige vijandelijke druk doorstaan, en onder een bijzonder dicht vuur ontstaat een aarzeling; de luitenant wil zijn manschappen in de hand houden, maar hij stelt zich bloot en hij wordt neergeveld door een kogelbui van een mitraillet. Hij is in de buik geraakt, hij valt en zijn bloed kleurt zijn geboortegrond; hij wordt naar zijn CP overgebracht en sterft op zijn post. Zijn manschappen, door zijn voorbeeld aangevuurd, zijn als razend; zij hielden van hun chef. Zij beantwoorden de slagen van de vijand zonder ophouden, zij vechten één tegen vijf slagen er in de infiltraties van de vijand te stuiten. Deze heeft begrepen en zoekt dekking.

Het is te acht uur, gedurende deze gevechten, dat luitenant Neefs verdachte bewegingen opmerkt in het korenveld, op ongeveer honderd vijftig, twee honderd meter. Hij wil zich vergewissen over de aard van deze bewegingen, neemt zijn verrekijker en richt zich op om beter te kunnen waarnemen. Hij valt, door verscheidene kogels getroffen, waarvan een in het oog en een andere aan de keel.

Niettegenstaande deze tegenslagen, heeft luitenant Dewerbe, die het bevel van de 11e compagnie genomen heeft, zijn eenheid goed in de hand, maar de toestand wordt kritiek; zijn linkerbuur werd overrompeld, zijn linkerpeletons zijn aan een geweldige druk onderworpen en te 10 uur 45 ondergaat zijn ganse eenheid niet alleen een intens vuur van lichte wapens maar ook een ononderbroken en zeer zwaar bombardement.

Niettegenstaande de vermoeidheid, is de moed van zijn manschappen niet aangetast. Sommigen onder hen bieden op een drieste wijze weerstand; zo onder meer korporaal Cleymans, die zonder verpozen vuurt; hij doet zelfs geen moeite meer om in dekking te gaan, ten einde de vijand beter te kunnen raken; zijn moed is voorbeeldig; vele anderen ook geven blijk van heldhaftigheid, zoals soldaat Vantielt en sergant Segers, die zeer zwaar zal gekwetst worden.

Te 11 uur ligt de 11e langs drie zijden onder vijandelijk vuur, alleen de achterflank lijkt nog vrij te zijn. Luitenant Dewerbe geeft dan het bevel tot de terugtocht, teneinde zich niet volledig te laten omsingelen en krijgsgevangen gemaakt te worden. De geredden begeven zich te 13 uur, onder een bommenregen, in de richting van Torhout, en trekken te 23 uur verder naar Oostende. De terugtochtsbeweging breidt zich dus over de ganse linkerflank uit, die volledig van troepen ontbloot is. Groepen ondernemende Duitsers bedreigen op een gevaarlijke wijze de 7e compagnie, langsheen de spoorlijn.

Zonder aarzelen nemen de mitrailleurs van het peleton Barmarin hen heftig onder vuur. Verscheidene Duitse soldaten vallen, om niet meer op te staan, de andere worden gestopt en zoeken dekking. In tegenstelling tot zijn verwachtingen, kan de vijand (26 IR) slechts moeizaam zijn aanval op gang brengen. Hij moet zich al strijdend een weg banen, tegen een volhardende vijand, tussen "Het Veld" en Kruipendaarde.

De 5e compagnie deelt mede, dat haar rechterflank sinds 10 uur een gaping vertoont, aangezien de 11e compagnie van het 16e Linie haar stellingen verlaten heeft, zonder haar te verwittigen. Majoor Carlier schrijft haar voor, haar front te verbreden tot op de grote baan en er minstens één gevechtsgroep stelling te laten nemen. Deze toestand verplicht ze haar CP te verplaatsen. Het betrekken van deze nieuwe stelling gebeurt onder een hagel van mitraillette-kogels, komende van uit het noorden. Haar personeel opent dan ook een dicht vuur en brengt dit van de vijand tot zwijgen, die zich in de nabijheid bevindt, maar die men niet ziet. De CP en de zone bezet door de 5e en 7e compagnies, doorstaan opnieuw een bombardement, dat in hevigheid toeneemt. De majoor wordt aan de arm gekwetst, zijn jas wordt doorboord... hij komt er goedkoop van af. De majoor wenst juist ingelicht te worden over de toestand van zijn twee compagnies, en hij stuurt onderluitenant Content ter plaatse, die een uur later weerkeert, en hem meldt dat:

De linkerflank van de 7e ontruimd is. Rechts van de 5e, zelfde toestand; niemand meer.

Van deze gegevens voorzien, doet hij, te 12 uur, zijn eenheden rechts van de 5e compagnie, die de grote baan bezet, zwenken. De beweging wordt in perfecte orde uitgevoerd. Hij wenst de 7e geluk. De 5e heeft zich niet kunnen ontplooiën op de grote baan Brugge; zij heeft zich al vechtend, van stelling tot stelling, moeten terugtrekken naar het westen, om tegen 16 uur, de omgeving van de dreef van het kasteel van Ardooie te bereiken, die bezet is door elementen van het 16e en het 42e Linie.

De 7e compagnie neemt in de nabijheid stelling, en ze stuurt een van haar peletons uit, om de bezetting van het kasteel te versterken.

Op de CP III/8. 2uur 50. Majoor Mahieux ontvangt het bezoek van kolonel Collart, commandant van het 42e Linie, die zojuist is weergekeerd uit Nieuwpoort en die contact zoekt met de Staf van het 8e Linie. Aangezien hij geen enkel bevel van het 8e krijgt, neemt hij een weinig later contact op met de Staf/9 ID.

Generaal Vanderhofstadt, aan wie hij de toestand van zijn groepering uitlegt, beveelt hem, met de troepen waarover hij beschikt de stelling op de Mandel terug te bezetten. Deze stelling, in het kwartier van Kachtem, hield hij reeds op de 26e, en volgens de generaal, had hij deze positie nooit mogen verlaten.

Vanaf 6 uur is zijn CP terug ingericht op 400 meter ten noorden van de kerktoren van Kachtem. Van zijn bataljon blijven nog slechts te zijner beschikking : een compagnie mitrailleurs, een sectie, twee peletons van de 13e, een peleton van de 15e en zes kanonnen 4,7.

Te 10 uur 30 ontvangt hij het bevel, al de elementen waarover hij beschikt, onder het bevel van het I/16 te plaatsen, waarvan de CP zich te "Vijfwegen" bevindt. Hij laat opmerken, dat hij nog slechts over een peleton fusiliers beschikt, dat de brug van Kachtem bewaakt.

Te 11 uur 55 ontvangt het peleton van onder-luitenant Coeckelberghs het bevel, de brug, die hij bewaakt, te verlaten, en zich naar het I/16 te begeven. Bij het III/8, op het front van het I/16, laat de majoor de 10e compagnie/8, een afwachtingsstelling

innemen, achter dit bataljon. Luitenant Wendelen, de commandant van deze compagnie, plaatst zijn automatische wapens in waakopdracht, hetgeen aan zijn manschappen toelaat een korte, maar welverdiende rust te genieten. Lang zal deze weldoende rust niet duren, want te 6 uur 30 wordt hij door het I/16 verwittigd, dat hij zich gereed moet houden een verplaatsing te doen.

Te 7 uur wordt hij ter beschikking gesteld van luitenant Escolle, commandant van de 1e compagnie van het 16e Linie. Tijdens zijn vooruitgang wordt een hevig artillerievuur uitgevoerd op zijn linkerflank. Op dit ogenblik wordt er echter geen infanterie van de tegenstander gemeld. De hond Jolly, maskot van de compagnie, trippelt van de een naar de ander van zijn vrienden, wanneer in het geraas van de losbarstingen, hij verschrikt wegloopt in de richting van de baan, naar het bombardement toe.

Onverwijld en zeer koelbloedig, gaat sergeant Hendrickx, zonder zich iets aan te trekken van het bombardement, hem halen, neemt hem in zijn armen, bedaart hem met tederheid en brengt hem terug in de rangen.

7 uur 30. Luitenant Wendelen begeeft zich naar de CP van majoor Mahieux, waar hij het bevel krijgt zijn compagnie ter hoogte van de CP I/16 terug te brengen en de verbinding met het III/16 te verwezenlijken en eventueel met het II/8. De te bezetten stellingen van zijn peletons worden medegedeeld. Op dit ogenblik komt ter hoogte van de CP luitenant Brux aan, met een zestigtal man van het 16e. Hij wordt aangeduid om een versterking van een peleton te vormen voor de 10e compagnie.

Terwijl luitenant Wendelen zijn peletons op de voorgeschreven stellingen installeert, verdwijnt luitenant Brux met zijn manschappen. Later in de namiddag zal men vernemen, nadat luitenant Wendelen het feit aan zijn overste gemeld had, dat luitenant Brux zijn compagnie te Emelgem vervoegd had. Het is niet zonder moeite dat zijn drie peletons er in gelukken stelling te nemen; zij staan bloot aan een bijzonder dicht geweervuur. Het peleton van onder-luitenant Devroyer heeft bovendien nog een heftig artillerievuur te doorstaan, dat hem, spijtig genoeg, één zijner

beste elementen doet verliezen : sergeant Richard, zwaar getroffen aan de wervelkolom.

Te 8 uur 30 keert een patrouille, onder bevel van onder-luitenant De Rasse, van "Nyander Cabaret" terug in de lijnen en zij meldt dat zij op vuurschoten werd onthaald.

10 uur 45. Zwaar vuur aan de kant van Ingelmunster. Luitenant Wendelen ontvangt het bevel verbinding te zoeken met het III/16 (majoor Rosseels) en een stelling te gaan verkennen, bestemd voor een peleton mitrailleurs, dat als opdracht zal hebben de veiligheid van de linkerflank te verzekeren.

11 uur. Luitenant Poliart (10e compagnie van het 16e), door de commandant van het III/16 uitgestuurd met een vijftigtal man, installeert deze groepering onder bevel van onder-luitenant Laforge (11e/16), op deze wijze de verbinding met het III/16 verzekerend. Opdracht uitgevoerd, keert hij terug bij zijn eenheid.

12 uur 20. Patrouilles, naar links uitgestuurd, worden op vuurschoten onthaald.

12 uur 40. Het I/16 meldt aan luitenant Wendelen (10e/8) dat een peleton links van hem zal stelling nemen en , te 13 uur 15, deelt men hem mede dat tot nu toe werden gestuurd : een peleton van de 6e/8, een van de 12e en een kanon 4,7; de majoor beveelt hem ter plaatse weerstand te bieden, en tevens verbinding te zoeken met het 42e Linie of het II/8. Deze versterkingen komen aan tegen 14 uur en, te 14 uur 40 biedt een tweede peleton van de 6e/8 zich aan. Luitenant Wendelen geeft luitenant Frappart (6e/8) het bevel deze peletons op te stellen in de richting van "Nyander" en er de vijand te verjagen. Deze ontplooit zijn manschappen en vordert tot op zijn vertreklijn.

15 uur 40. Vanuit een waarnemingspost volgen de majoor en luitenant Wendelen het vertrek van deze aanval. De flinke houding van luitenant Frappart valt hen op; met fluitstoten leidt hij zijn manschappen, zonder ooit dekking te zoeken. Later zal luitenant De Rasse van hem zeggen, dat hij gedurende de ganse aanval dezelfde koelbloedigheid bewaarde, tot op het ogenblik dat hij geraakt werd.

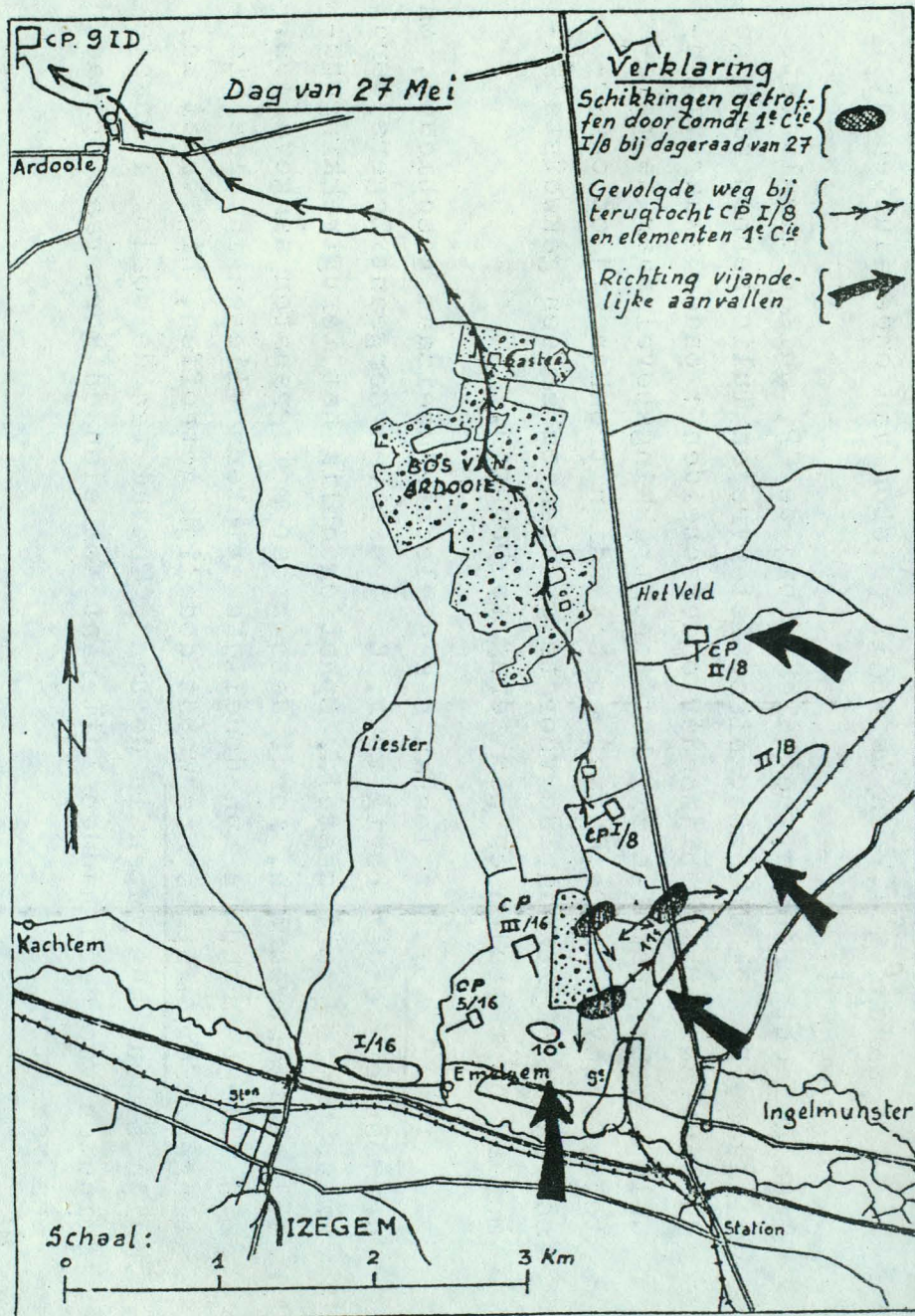
Te 16 uur 35 valt de 10e compagnie onder buien mitraillettevuur, vanuit een korenveld afgeschoten op ongeveer 30 à 40 meter achter de CP. Zij biedt weerstand. De vijand is dus geïnfiltreerd en bepaalde elementen bevinden zich reeds achter onze lijnen. Vergezeld van enkele manschappen, waaronder 1e sergeant Hendrickx, sergeant Van Straelen, de soldaten Beugniesz en Van Reusel, vertrekt luitenant Wendelen op verkenning in dit veld; hij vindt er talrijke sporen in het platgetrapte koren, die wijzen op een doortocht van vijanden.

Bij zijn terugkeer meldt luitenant De Rasse, dat luitenant Frappart zwaar gekwetst werd en dat zijn ontredderde peletons in wanorde zijn teruggetrokken. De majoor en luitenant Wendelen haasten zich naar de linkerflank en vinden er de manschappen van de 6e compagnie, in dekking in een sloot, achter het peleton De Rasse. Bij hen bevindt zich onder-luitenant Verreect. De majoor beveelt hem zijn manschappen te hergroeperen en de aanval te hernemen.

17 uur 10. Van uit een waarnemingspost, ingericht in een huis, kan men groepen Duitse zien, telkens ongeveer een tiental man, die uit het bos van Ingelmunster komen, en zich buiten adem lopen om dekking te zoeken nabij een woonwagen en andere punten, waar ze zich kunnen verschuilen. Reeds vlug hebben ze de waarnemingspost ontdekt, en deze wordt hun doelwit, kogels patsen tegen de muur en op het dak, ruiten vliegen aan scherven. De terplaatsstelling van deze vijandelijke groepen, die zeer bedrijvig zijn, doet een nakende aanval vermoeden.

Onder-luitenant De Rasse meldt dat onder-luitenant Verreect en zijn manschappen onvindbaar zijn. Inmiddels ontdekt hij op zijn linkerflank, een honderdtal meter voor zijn voorposten, Duitsers die naderen. Het vuur wordt op hen geopend, enkele vallen, maar de anderen blijven naderen onder het vuur; het zijn mooie schiet-schijven en luitenant Wendelen maakt handig gebruik van zijn revolver. De vijand dringt niet aan en stelt zich verdekt op, steeds weerstand biedend.

Te 18 uur verhoogt de vijand de intensiteit van zijn vuur, dat zeer hevig wordt, en te 18 uur 20 valt zijn infanterie aan op

Gedenkteken van sergeant Elie Segers gesneuveld te Emelgem op 27.05.1940.

het ganse front van de 10e compagnie en zijn versterkingen, die weerstand bieden. Onze mitrailleurs komen in actie en doen goed werk : tegenover deze weerstand wordt de aanval tot staan gebracht. Misschien hadden zij er zich aan verwacht tegenstanders aan te treffen, tot overgave bereid, een witte vlag in de hand? Vandaar deze uitval, die met veel bewegingen gepaard ging. Zij hebben hun vergissing zwaar moeten betalen, talrijke onder hen liggen bewegingloos op het terrein.

Tegen 18 uur 45 ontvangt luitenant Wendelen telefonisch bericht, zijn eenheden terug te trekken op de stellingen van de grote-wacht van het 9e Linie, opgesteld op de baan Liester - Ize-gem. Hij geeft zijn instructies voor de loshaking:

- 1° links, de mitrailleurs van onder-luitenant Valcke en de kanonnen 4,7 van onder-luitenant De Rasse.
- 2° centrum, de mitrailleurs van onder-luitenant Van Weyenberg en het peleton Devroyer.
- 3° rechts, de mitrailleurs van onder-luitenant De Broux, de kanonnen 4,7 en het half peleton van onder-luitenant Desmet.

Twee gevechtsgroepen, het dichtst bij de CP, zullen als laatste blijven. De soldaten Beugniesz, Lefebvre en Tulio hebben zich gedurende deze phase bijzonder onderscheiden : onder zwaar vijandelijk vuur brachten zij het terugtrekkingsbevel naar de pelotons Devroyer en De Rasse, en bovendien trokken zij op onverschrokken wijze naar de voorste groepen om er een gekwetste kameraad op te halen en hem terug te brengen.

18 uur 45. Het loshaken kan slechts moeizaam geschieden, onder een bijzonder hevig vuur. De groep van sergeant Segers wordt zwaar op de proef gesteld. Ophet ogenblik het terugtrekkingsbevel te beantwoorden, wordt deze groep met granaten aangevallen. Zij vliegen rond en hun dodelijke spinters vliegen in alle richtingen. Sergeant Segers wordt dodelijk getroffen, hij baadt in zijn bloed, het wapen in de hand. Toeval van de oorlog : enkele minuten voordien hadden luitenant Wendelen en korporaal Brisack hem verlaten.

Ziehier het ontroerend verhaal van een der mannen van sergeant Segers: "Zeer vroeg die morgen hadden wij het 16e Linie af gelost, waarvan de stellingen doorploegd waren door het vuur van de vijandelijke artillerie, zodat er slechts onbruikbaar materieel overbleef. Aangezien het terrein voor ons peleton licht golvend was, gingen we 500 meter vooruit met onze groep, ten einde de vijand beter te kunnen ontdekken. Nauwelijks verschanst, maakten we eens te meer kennis met de Duitse artillerie. Niettegenstaande het dichte vuur, bleef ieder van ons waakzaam op zijn post. Van een ogenblik kalpte gebruik makend, gingen twee van onze kameraden op zoek naar enkele voorraden.

Nauwelijks waren deze twee mannen vertrokken, of wij hadden reeds een eerste contact met de vijandelijke fusiliers. Na een zekere tijd, zowel onder artillerievuur als onder geweervuur gelegen te hebben, bemerkten wij eindelijk een deel van onze tegenstanders, en wij openden op onze beurt een hevig vuur. Rond dit tijdstip betreurden wij onze eerste dode, onze kameraad Verelst uit Hemiksem. Razend door deze tegenslag, openden wij een nog dichter vuur, hetgeen echter niet kon verhinderen dat onze kameraad Van de Velde, eveneens uit Hemiksem en kozijn van voornoemde, gekwetst werd. Wij waren er echter wel in geslaagd, de vijand te beletten ons schootsveld te naderen. Maar ten gevolge van het intense vuur, was het ons echter onmogelijk onze individuele schutterskuilen te verlaten. Wij bleven ons dan ook door hevig vuur verzetten; hierbij onderscheidde sergeant Segers zich bijzonder. Tot op het ogenblik, dat een zware knal, nadien bleek het een handgranaat of een mortiergranaat te zijn, eeneinde stelde aan de heldhaftige weerstand van mijn beste vriend.

Nadat de kameraden De Belder en Bryenart op hun beurt gekwetst werden, werd onze positie meer en meer onhoudbaar. Niettegenstaande alles bleef onze groep woest weerstand bieden tot 's avonds rond 7 uur, wanneer zij, er in geslaagd zijnde het terrein voor haar in een grote straal te ontzetten, in de rug werd aangevallen en bij verrassing werd krijgsgevangen gemaakt.

Op het ogenblik van onze gevangenneming, werd onze gekwetste

Van de Velde gedood door een bui mitrailleurvuur. Ik had eindelijk de gelegenheid enkele ogenblikken bij mijn vriend, sergeant Segers, te verwijlen, die afgrijselijk gekwetst was en bij wie elke menselijke hulp vruchteloos was.

Met tranen in de ogen, waren wij gedwongen hem te verlaten, samen met onze twee andere wapenbroeders, op dit stukje Belgische grond, dat wij nooit zullen vergeten. Bilan van onze gevechts groep, na één dag strijd: van de twaalf man waren er twee gevangen genomen, terwijl zij voorraden gingen zoeken, drie gedood in het gevecht, twee gekwetst en de vijf andere krijgsgevangenen gemaakt, nadat zij per verrassing in de rug aangevallen waren. Ons peleton werd bevolen door reserve-luitenant Desmedt". De tweede groep met onder-luitenant Desmedt en de commandant van de compagnie, heeft zich al strijdend, stap voor stap, moeten terugtrekken. Zij slaagden er aldus in, zich een doortocht te banen door het terrein, door de vijand bezet. Zekere soldaten van deze groep bevestigden, dat zij burgers in blauwe werkpakken gezien hadden, gewapend met mitrailletten, die hen onder vuur namen. Een soldaat van de 12e (Vanderborcht?) heeft bevestigd er één in een venster gedood te hebben, door verscheidene manschappen bevestigd. Aangekomen op de baan Ardooie-Izegem, wordt een wielrijder (Beugnies) uitgezonden om onder-luitenant Devroyer op te zoeken, die niet op het rendez-vous verschenen is. Hij geraakt niet ver, want na ongeveer 400 meter afgelegd te hebben, wordt hij door de Duitsers gevangen genomen, die snel vooruitgaan en hun superioriteit ten volle benutten.

Een officier van het 9e Linie, die men op de baan ontmoet, bevestigt dat de grote-wachten van zijn regiment hun stellingen verlaten hebben. Hun weg voortzettend, ontmoeten luitenant Wendelen en zijn ontsnapt, op de baan naar Kachtem, kolonel Vermeulen, die de terugtocht op Beveren beveelt. Onderweg voegt kapitein Soudan van de 15e compagnie zich bij hen.

Tijdens de nacht, stuurt een Staf-Officier hen naar Hooglede, waar zij de 28e mei te 2 uur 's morgens aankomen, evenals andere eenheden van het 8e Linie, uitgeput en zwaar geteisterd.

28 mei. 7 uur. Duitse eenheden op moto's met zijspan, voorzien van witte vlaggen doorkruisen de localiteit en melden de capitulatie van het Belgisch leger.

9uur. Het bevel komt de wapens neer te leggen, evenals het bericht dat de manschappen naar hun haardsteden zullen terugge-
stuurd worden.

Met welwillende toelating van de auteur, Dhr. RAOUL ROYAUX, overgenomen uit zijn boek: " Historiek der Linierementen 1939-1940," Centrum voor historische documentatie der strijdkrachten.

Druk : Maison d' Edition, s.c. 6001 Marcinelle
D 1558. 1975.2.

Daarvoor onze beste dank.

EEN STADSGENOOT HOOGLEERAAR TE AMSTERDAM.

PROF. DR. GUIDO TYTGAT

Hoogleraar in de gastro-enterologie

° Izegem, 25.12.1937

dokter in de geneeskunde in 1963

lector in Amsterdam 1971

hoogleraar op 3.05.1977

EEN STADSGENOOT HOGLERAAR TE AMSTERDAM

DOOR RAF VERHOLLE.

Op 9 mei 1977 werd onze stadsgenoot Dr. Guido Tytgat plechtig aangesteld tot hoogleraar in de gastro-enterologie aan de universiteit van Amsterdam. Dat een stadsgenoot hoogleraar wordt en dan nog aan een buitenlandse universiteit is een feit, dat zeker in de annalen van onze stad en dus ook in ons tijdschrift mag vermeld worden.

Tweede zoon van Jozef Tytgat en Godelieve Vanhauwaert is de nieuwe hoogleraar geboren te Izegem op 25 december 1937. Na zijn Latijns-Griekse humaniora aan het St.-Jozefscollege in onze stad, dat hij verliet als laureaat, zette hij zijn studies voort aan de hogeschool te Leuven waar hij in 1963 - maxima cum laude - promoveerde tot dokter in de geneeskunde. Van 1963 tot 1968 specialiseerde hij zich voor inwendige ziekten aan de St.Rafaëls-kliniek te Leuven.

Inmiddels had hij de prijs Specia gewonnen (1963), was aanvaard als aspirant bij het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (1963-1968), werd laureaat in de wedstrijd voor studiebeurzen van de Belgische Staat (1965) en werd tenslotte bij het beëindigen van zijn specialisatie aangesteld tot navorser van het reeds vermeld Belgisch Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek. In deze hoedanigheid ging hij verder studeren in de V.S.A., waar hij van 1968 tot 1970 werkte aan de universiteit van Washington.

Na zijn terugkeer uit Amerika werd hij in september 1971 aangesteld tot lector in de gastro-enterologie aan de universiteit van Amsterdam. Datzelfde jaar kreeg hij ook de prijs Octave Lohest van de Belgische Nationale Academie voor geneeskunde.

Bij zijn aanvaarding van het ambt van hoogleraar hield Dr. Tyt-
gat, onder de titel " De gastro-enterologie heeft de wind mee ",
een bij zijn collega's zeer opgemerkte rede. Uiteraard valt het
buiten onze bevoegdheid hier over de wetenschappelijke inhoud van
dit referaat te handelen. Toch willen wij er op wijzen hoe de
nieuwe hoogleraar ginds, in het eerder nuchtere noorden, zijn
zin voor Vlaamse humor niet verloren heeft, hetgeen vooral tot
uiting komt in zijn luimige inleiding, waarin hij o.m. zegt:
" De gastro-enterologie is inderdaad een winderig specialisme"
en " Flatus heeft status! ". Van een heel ander karakter is de
passus, waarin hij zich richt tot de medici en hun vraagt : "Mo-
gen de eisen van medische kennis en inzicht door en voor Uzelf"
zo hoog gesteld zijn, als U zou eisen van andere artsen bij uw
eigen ziekbed. "

Ten Mandere feliciteert van harte Dr. Guido Tytgat en zijn
familie en wenst hem verder alle succes in zijn reeds merkwaar-
dige loopbaan.

VOOR KAARTENLIEFHEBBERS

Liefhebbers van kaarten van eigenstad kunnen op het secretari-
aat (Korenmarkt, Izegem, 1e verdieping) bij de heer Andre Demeu-
risse steeds hun gading vinden.

Zijn momenteel nog verkrijgbaar:

1. De kaart van Izegem door Ant. SANDERUS (1640) 50 fr.
2. Het stadsplan van Izegem door François DE BAL (1746) 50 fr.

IN MEMORIAM

DHR. ROBERT HOLVOET

GEWEZEN VOORZITTER VAN DE C.O.O EN VAN DE BOUWMAATSCHAPPIJ

DOOR RAF. VERHOLLE

Op 2 januari 1978 overleed een der markantste figuren uit het leven van onze stad tijdens de voorbije 60 jaar, namelijk ROBERT HOLVOET die vooral als voorzitter van de C.O.O. en van de Izegemse Bouwmaatschappij een zeer vooraanstaande rol heeft vervuld in de sociale evolutie van Izegem.

Geboren te Izegem op 20 juni 1882, liep Robert Holvoet er school aan het Sint-Jozefcollege waar hij laureaat werd. Al vroeg kwam hij aan het hoofd van het familiaal textielbedrijf. Reeds tijdens de eerste wereldoorlog trad hij op het voorplan in het sociaal leven van onze stad, toen hij betrokken werd bij het bestuur en de leiding van het toenmalig Voedselcomité, dat gedurende de vier lange en moeilijke oorlogsjaren onschatbare diensten bewees aan de noodlijdende bevolking. Diezelfde taak zou hij opnieuw op zich nemen tijdens de periode 1940-1945, toen hij met zijn medewerkers er voor zorgde, dat aan de schoolgaande jeugd bijna 3 miljoen rantsoenen schoolsoep en meer dan een half miljoen lichte maaltijden uitgereikt werden.

Op 19 april 1919 werd hij lid van het Armbestuur en op 27 juni van hetzelfde jaar voorzitter van dit organisme. In 1925, na de versmelting van het Armbestuur met dit van de Burgerlijke Godshuizen, werd hij voorzitter van de aldus tot stand gekomen Commissie voor Openbare Onderstand. Inmiddels was hij in 1924 ook voorzitter geworden van de Izegemse Bouwmaatschappij, die in de loop van de voorbije halve eeuw een duizendtal sociale woningen bouwde en aldus meerdere nieuwe stadswijken uit de grond deed rijzen.

In memoriam

DHR. ROBERT HOLVOET

Gewexen voorzitter van de C.O.O. en van de
Izegemse Bouwmaatschappij

° Izegem, 29.06.1882 - † Izegem 2.01.1978.

Zijn levenswerk zal ongetwijfeld de bouw blijven van een nieuw bejaardentehuis aan de Meensesteenweg, het Maria-Rustoord waar er plaats is voor 160 ouden van dagen en dat einde 1961 kon ingehuldigd worden. In 1971, na 52 jaar lidmaatschap, nam de verdienstelijke voorzitter afscheid van "zijn" C.O.O.

Met Robert Holvoet verdwijnt een stadsgenoot, die zijn vele gaven en talenten onvoorwaardelijk ten dienste stelde van onze bevolking. De Heer belone hem om zijn edelmoedige dienstbaarheid.

OUDE JAARGANGEN VAN "TEN MANDERE"

Zij die oude jaargangen van ons heemkundig tijdschrift "TEN MANDERE" kwijt willen, doen er goed aan zich even in verbinding te stellen met de heer Andre Demeurisse (Stadhuis-Secretariaat-1e verdieping Korenmarkt Izegem).

Wij kopen graag die oude jaargangen terug op. We worden immers al te vaak naar uitgeputte jaargangen gevraagd. Zodoende is er wellicht een mogelijkheid om verschillende personen tevreden te stellen.

IN MEMORIAM

DHR. JOZEF BOURGEOIS

ONDERVOORZITTER EN MEDESTICHTER VAN DE HEEMKINDIGE KRING
"TEN MANDERE"

DOOR RAF. VERHOLLE.

Op 3 februari 1978 verloor Ten Mandere zijn toegewijde onder-
voorzitter Jozef Bourgeois.

Geboren te Emelgem op 18 september 1900, kwam hij zich met
zijn familie na de 1e wereldoorlog te Izegem vestigen, zodat hij
hier ongeveer zestig jaar zou wonen en een echte Izegemnaar worden,
want reeds op jeugdige leeftijd voelde hij zich met onze stad ver-
bonden, hij woonde immers op de Dam en doorliep het middelbaar
onderwijs alhier aan het toenmalig "Sint-Jozefsgesticht".

Al riep zijn ambt bij de posterijen hem vaak van huis weg,
toch interesseerde hij zich van zeer nabij aan het leven van onze
stad en haar verleden. In de oudere jaargangen van " De Mandel-
bode " vinden wij bijdragen over lokale geschiedenis, die onder-
tekend zijn J.B. en die naar alle waarschijnlijkheid van zijn
hand zijn.

Zijn belangstelling voor het verleden zou echter haar volle
ontplooiing krijgen bij de stichting van "Ten Mandere". Hij was
een der allereerste medewerkers en reeds bij de aanstelling van
het voorlopig bestuur werd hij tot ondervoorzitter verkozen. In
die functie werd hij ten andere bevestigd toen later door de al-
gemene vergadering een definitief bestuur werd aangesteld.

Van meetaf aan was hij een der actiefste bestuursleden van de
kring en tevens een trouw medewerker aan onze periodiek. Wanneer
wij de jaargangen er van even overlopen, dan vinden wij er bij-
dragen van hem over tal van onderwerpen : Het geslacht Bourgeois,
Eerste luchtbombardement te Izegem 20.06.15, Volkstelling 1805,
De familie Bruno, Izegem 150 jaar geleden, Herbergen uit het land-
boek 1653, De Heerlijkheid van Sammans, Doodvonnis te Izegem 1731
e.a.

In memoriam _____

DHR. JOZEF BOURGEOIS

Ondervoorzitter van de Heemkundige kring

"Ten Mandere"

° Emelgem, 18.09.1900

+ Izegem, 3.02.1978.

Daarnaast dienen nog vermeld te worden zijn talrijke bijdragen over de bevolking naar het kadasterplan uit 1826.

Voor ondervoorzitter J. Bourgeois was " Ten Mandere " werkelijk een deel van zijn leven, een arbeidsterrein waarvoor hij zich ten volle inzette, een activiteit op Izegems vlak waaraan hij gelukkig was te kunnen medewerken. Wie destijds de organisatie van de Schoeiselexpo meemaakte, kan getuigen hoe hij zich met hart en ziel inzette om dit initiatief tot een buitengewoon succes te doen uitgroeien en daarmee tevens een stuk Izegems verleden - Izegems Glorie - vast te leggen en te bewaren.

Hij had het geluk, toen hij zijn ambt bij de posterijen neerlegde, nog veel jaren van een goede gezondheid te mogen genieten en zo zijn volle werkkraft heeft hij onvoorwaardelijk ten dienste gesteld van " Ten Mandere ". Doch ook toen zijn gezondheid verzwakte, ging zijn grote bekommernis nog altijd naar onze kring en met ontroering vernamen we, hoe practisch zijn laatste levensdaad er in bestond, de zorg voor zijn historische documentatie toe te vertrouwen aan onze vereniging.

Het heengaan van Jozef Bourgeois zal een grote leemte laten in het bestuur van onze kring. Wij zullen dankbaar en waardierend de herinnering aan onze ondervoorzitter bewaren. De Heer belone hem voor de vriendschap en de genegenheid die hij ons geschonken heeft, voor de inzet en de toewijding die hij in onze samenwerking gelegd heeft, voor de dienstbaarheid en de liefde die hij zijn volk en zijn stad betoond heeft. Hij ruste in vrede.

SNIPPERS NR.19

DOOR. ANT. VANDROMME.

133 "Tegen de Priesters van Iseghem wordt door de liberale associatie van Iseghem, vergaderd in het Oud Stadhuis eene petitie gezonden aan Minister van Justitie, Barra, waarin zij de afschaffing vragen van eenen onderpastoor te Iseghem

1° omdat Iseghem geen 10.000 inwoners heeft

2° omdat er gedurende de week, als niemand verplicht is mis hooren, alle dags 5 missen gedaan worden, terwijl er den Zondag, als iedereen verplicht is mis te hooren, er maar 4 gedaan worden. (er wordt eene mis gedaan in het oudemanhuis)

In deze petitie protesteren ze ook tegen de betaling uit de gemeentekas aan Mr. Pastoor van 400 Fr. die hij meer moet trekken uit de stadskas sedert Iseghem hoofdplaats is geworden van een canton. (De pastoor van Ingelmunster blijft de 400 Fr. trekken van de staatskas) Deze petitie wierd opgezonden den Donderdag 24 Augusti en had voor gevolg dat Mr. Slosse, onderpastoor, geen traktement meer ontvangen heeft, niettegenstaande eene tegenpetitie."

Dagboek J. Lafaut 1882.-(onuitgegeven)

134 "Nieuw Kwartier-De Zaterdag, 10 Maart, wordt door de gemeenteraad in openbare zitting eenige namen gegeven aan de straten van het nieuw Kwartier Kerkplein, St. Amandstr. Kloosterstr. H. Hiloniusstr. de Pélichystr. De namen Koornmarkt wordt veranderd in Statieplein, Paterommegangstr. in Ommegangstr."

Dagboek J.Lafaut. 1883-(onuitgegeven)

135 In 1859 krijgt de stad Izegem 6000 fr van de gouverneur voor de bestrating van de weg naar St.-Eloois-Winkel.

Briefwisseling v.d.Stad Izegem 1852-1876

(nr 1506)

- 136 DE MAATSCHAPPIJ VAN ST. ELOI vraagt een hulpgeld voor haar jaarlijkse ringsteking op Vetten Zondag

Briefwisseling van de stad Izegem 1852-1876(nr 4270)

- 137 De inval der Fransen in Vlaanderen 1645 en 1646 (met het beleg en de inname van Kortrijk)

Uit de opgave gedaan door de Kastelnije van Kortrijk op last van Mr.de Goubaut Sre de Marque intendent des domeynes, finances et justice du royes dans les pais conquises - lettre du 14 septembre 1646 -

"...Les bailly et chevins de Iseghem ont aussi exhibe leur estat et declaration des pertes par eux soufert à cause des logements et passages des deux armées, portant à la somme 282.560 livres "

Uit " OUD en NIEUW " 1865 nr 9/10.

- 138 E. Heer de Pélichy deed 300 wijngaards planten in de hof van het klooster " Ave Maria " door de hovenier Henri Messiaen om van de druiven missewijn te maken. E.H. de Pélichy stierf ondertussen en zijn opvolger liet alles varen.

- 139 In 1861 vroeg E.H.Jos de Pélichy aan de stad de toelating tot het plaatsen van een windmolen met bakoven op zijn eigendom.

Nota's briefwisseling van de stad Izegem
1852 - 1876 nr 1697.

- 140 " Overleden - Den 17 Januari (1885) is overleden Pieter Stragier, landbouwer, echtgenoot van Nathalie Vandevijvere, geboren te Meulebeke. Hij boerde op de hofstede zijner moederlijke voorzaten genoemd "GROOTE VANNESTENHOF" gelegen nabij de Sloore te Izeghem."

Dagboek Lafaut (onuitgegeven)

- 141 " Telefoon - Maandag 4 Mei (1885) had te Kortrijk in het Hôtel du Nord bij Fillieul eene vergadering plaats om het stichten eener intercommunale maatschappij Rousselaere-Iseghem-Kortrijk en Thielt om een telefoondienst in te richten. "

Dagboek Lafaut (onuitgegeven).

ACTUEELTJES NR. 38

DOOR ROBERT LEROY

De nummers die met een * gemerkt zijn, verwijzen naar een bijgaande illustratie.

- 981 Op 18.06.1977 was het een zeer heugelijke dag voor de Koninklijke Gilde van de Bosseniers van de H. Barbara. Ze hadden weer eens een nieuwe koning, nl. Dhr. Guy Beernaert.
- 982 19.11.1977 overleed de Hr Gabriël Saelen. Deze Kachtemse figuur laat een grote leemte na. Hij was, zoon uit een gekend onderwijsgezin, stichter van de P.V.B.A. Knopenfabriek MODERNA stichter der Sarl Maplabam Tourcoing-France en erevoorzitter van de Kachtemse Muziekvereniging " Vrede en Eendracht ". Deze volkse nijveraer was alom hooggeacht en geëerd.
- 983 Volkskunstgroep " Die Boose " verzorgde op vrijdag 18.11.77 in het Auditorium een volkse avond van hoog gehalte. Het werd een spetterend vuurwerk van volksdans, koorzang en vendelzwaaien, dit alles in een vlotte opeenvolging met zwierig en daverend ritme!
- 984 Maandag 21.11.77 ging in het St.-Jozefscollege een kulturele avond door met als climax het eerste optreden van de " Ludgardsingers ". De avond was het werk van de studenten en leraars en betekende een reuze geslaagde topper voor uitvoerders en luisteraars.
- 985 Op 6.12.77 bestond het Kachtemse Klooster 125 jaar. Het werd gesticht toen de Z.E.H.H.Cool en Vandenbussche de gemeente geestelijk bestuurden en de Hr Ghekiere burgemeester was. Zuster Lucie was de eerste overste bijgestaan door de zusters Aloysia en Antonia. Onderwijs, bejaardenzorg en wezenopvang werd hun taak en is dit voor huidige kloostergemeenschap

- gebleven tot op vandaag! Een uitgebreider artikel over deze merkwaardige stichting zou zeker niet misstaan in "Ten Mandere!"
- 986 St. Cecilia betekende dit jaar voor de Kon. Stadsfanfaren een uitzonderlijke dag. Op 26 november werd de H. Mis opgeluisterd in de H. Hartkerk! 's Anderdaags werd een bloemenhulde gebracht aan de monumenten, had 's middags het banket plaats in het lokaal en werd de dag besloten met een optocht naar de zaal " Uilenspiegel " met een gezellig samenzijn.
- 987 Op 24 tot 27 november kende Izegem, na jaren onderbreking, weer een Boekenbeurs. Was het bezoek niet massaal, toch kwamen een duizend personen even aanlopen. Dit houdt een belofte in voor de toekomst en betekent een stimulans om dit initiatief met nog meer zorg en tijd in de toekomst te herhalen.
- 988 10 december 1977: de Izegemse " 900 " bestaat 10 jaar. Deze hulpdienst die dag en nacht ten dienste staat werd onder impuls van H.H. Alb. Vandommele, Wilfr. Maertens en onder het burgemeesterschap van de Hr André Bourgeois in 1967 opgericht. Tijdens een receptie ten Stadhuize werd al wie iets te maken heeft met de Izegemse 900 in de bloemetjes gezet. A. Vandommele, W. Maertens, L. Brouckaert, R. Cattebeke en J. Lesy kregen de Stadsmedaille.
- 989 Zondag, 18.12.77 werd Zr. Lieve Depraetre (Hilaire) gehuldigd bij haar afscheid van de St- Rafaëlsschool. Na een plechtige dankmis in de parochiekerk volgde een druk bijgewoonde receptie in de zaal Uilenspiegel. Burgemeester Vens, pastoor Doom en directeur E.H. Demuelenaere belichten de verdiensten van de gevierde. Uit erkentelijkheid werd haar het Gouden Kruis van St. Donatianus opgespeld.
- 990 In de Meensestraat, waar ooit eens de hofstede lag van Constant Dejonckhere, verrijst nu een modern, luchtig en ruim gebouw: het nieuwe Gezondheidscentrum, door onze mensen beter bekend onder de naam PMS. Bij de officiële inhuldiging zette de Hr Maesele, voorzitter van de Raad van Beheer, de reeks

spreekbeurten in. De Hr. Belmans, directeur van het Verbond der Medisch Sociale Instellingen, kwam daarna aan het woord waarop dan Z.E.H.Deken de gebouwen inwijdde en de kruisbeelden zegende. Tenslotte richtte directeur Gerard Wulleman een woord van dank aan al wie meegeholpen had in het tot stand komen van dit nieuwe complex, vooral Ere-directeur E.Louwaege en de directeur van het St.-Jozefscollege werden vernoemd.

- 991 Maandag, 2 januari, overleed alhier, 95 jaar oud, de Hr Robert Holvoet. Mijnheer Holvoet was een overbekende Izegemse figuur. Hij was de man van de C.O.O., van de Izegemse Bouwmaatschappij en van Maria's Rustoord. Tijdens Wereldoorlog I hielp hij meeorganiseren aan het Spaans Comité dat zorgde voor de voeding enz. van onze geteisterde bevolking. Ook tijdens Wereldoorlog II is het aantal van zijn tussenkomsten op stoffelijk en sociaal gebied niet te schatten. Moge zijn naam in het geheugen blijven van alle dankbare Izegemnaren.
- 992 In de Gilde had vrijdag 31.12.77 een grootse provinciale vogeltentoonstelling plaats, ingericht door " De Witte Spreeuwen ". Het werd een waar succes met 835 vogels van alle soort en pluimage. Burgemeester Vens en de Schepenen Vandenberghe en Geldhof waren erbij om de opening glans te geven.
- 993 15 januari 1978 werd een merkwaardige tentoonstelling geopend in de dekanale kerk St Tillo. Kaderend in de Internationale Bidweek werd een waardevolle verzameling Ikonen tentoongesteld en op 21 januari werd de manifestatie afgesloten met een Eucharistieviering volgens de Oosterse Ritus.
- 994 Te Izegem is ook een nieuwe land- en tuinbouwereniging hard aan het werk geslagen: VELT (Vereniging voor Ekologische Land- en Tuinbouw). Deze groepering zet zich verbeteren in voor een biologische levenswijze en het "zuiver" kweken en telen van kruiden en gewassen.
- 995 In de Izegemse Gemeenteraad had een wijziging plaats: Gerard Wulleman, O.C.M.W.-voorzitter verliet de Raad en in zijn

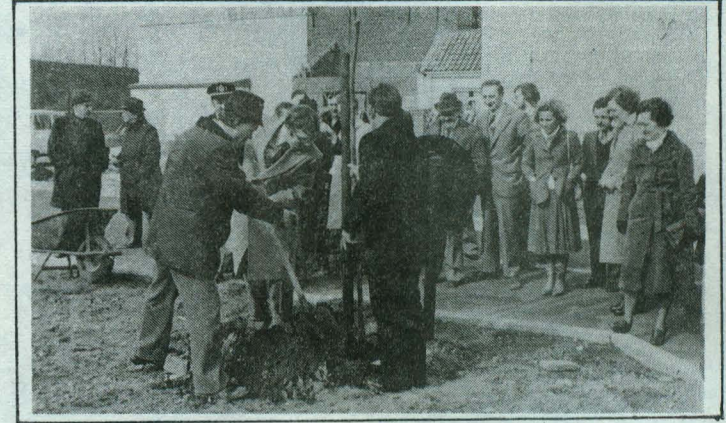
18.06.1977 - Koningsechting bij de koninklijke gilde bossemers v. d. J. Barbara. - Dhr. Guy Bèirnaert.

De nieuwe sportprinses tussen haar twee eredames.

De jubilerende "900".

Burgemeester Yens op de boomplantingsdag.

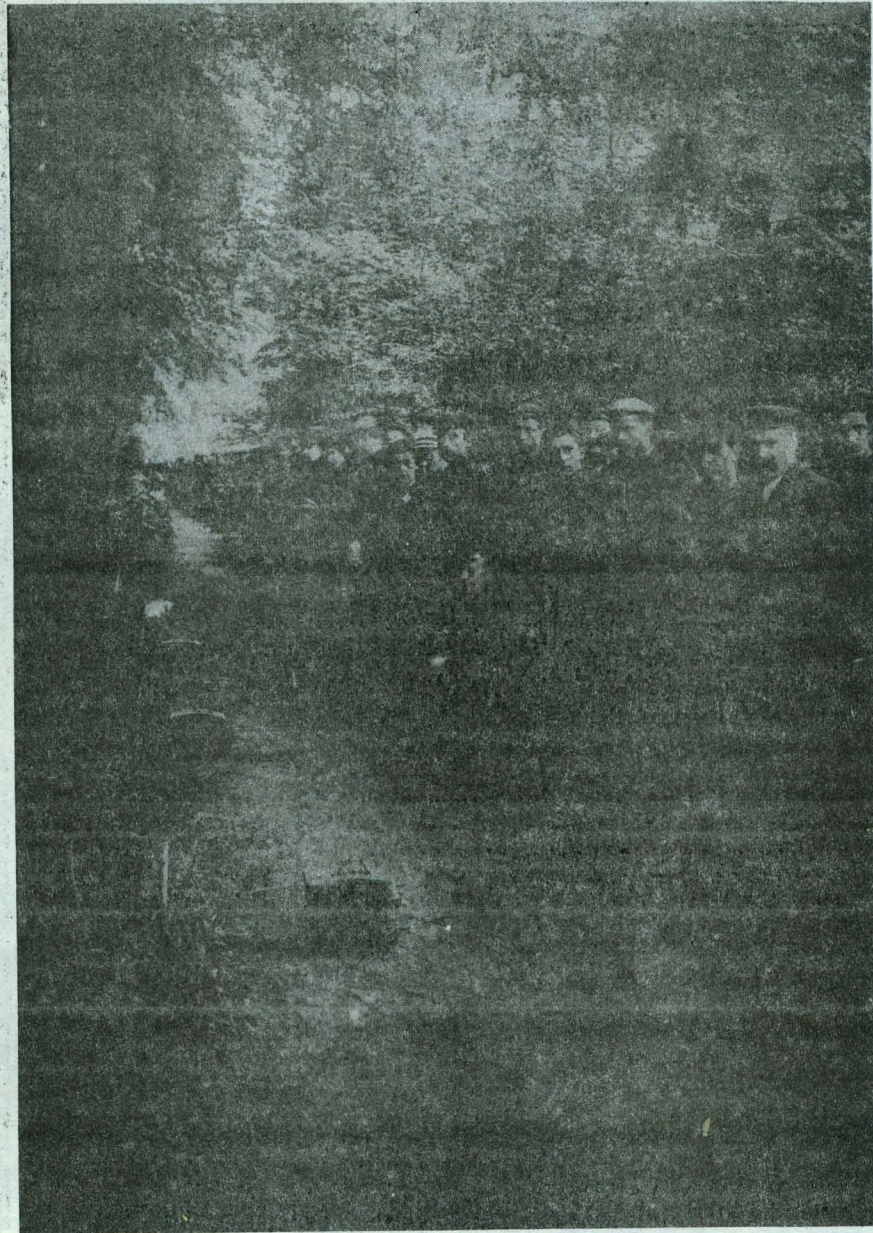

De koninklijke harmonie van de Kongregatie 125-jong werd ten stadhuisre ontvangen.

- plaats kwam de voorzitter van de Boerengilde, Thierry Degufroy. Zodoende tellen de landbouwers nu drie vertegenwoordigers in de Gemeenteraad.
- 996 Daags na O.L.Vrouw Lichtmis verloor onze kring onze trouwe ondervoorzitter van het eerst uur: de heer Joseph Bourgeois. Hij had werkelijk een ruim deel van zijn vrije tijd gebruikt om de geschiedenis van Izegem beter te leren kennen en te doorgronden. In dit nummer wordt dan een "In memoriam" aan onze diëpbetreurde ondervoorzitter gewijd.
- 997 Het St.-Jozefscollege, traditiegetrouw, voerde weer toneel op. De jongeren spanden wel de kroon met "Geheime Opdracht" en de oudere studenten zorgden voor het moeilijker stuk "De Advertentie". Alles samen een zeer op prijs te stellen en te waarderen prestatie van spelers en spelleiders. Zo voortdoen!
- 998 Izegem maakt nog borstels!! Zopas vierde de Firma Sintobin haar 70-jarig bestaan. Deze feestelijkheid ging gepaard met het vereremerken van een viertal trouwe werknemers: Joz. Van-neste voor 50 j. dienst, Alb. Lannoo voor 45 j., Cam. Van-coillie voor 35 j. en Palm. Ballegeer voor 25 jaar dienst!
- 999 Op 24 februari had in de St.-Tillokerk een "Kerkhappening" plaats waaraan alle kerkkoren uit de dekenij deelnamen. Het werd een lange muzikale avond waarin een schat van kerkelijke liederen werd gezongen en aangeleerd. Een pluim en hulde aan de organisator en promotor van dit evenement: E.H.G.Cornette.
- 1000 Op 26.2.78 bracht de Kon.Harmonie Leo XIII haar winterconcert. Dirigent en spelers leverden een merkwaardige prestatie en traden voor de laatste maal op in hun oud vertrouwd uniform. Met Rerum Novarum treden ze weerom op maar dan in hun splinternieuw uniform!
- 1001 Izegem bezit sedert 4 maart 1978 een nieuwe Sportprinses! Na een spannende finale werd Juffr. Hilde Busschaert verkozen, terwijl A. Vanderheeren en V. Deconinck eredames werden.

- 1002 Rond dezelfde tijd werd bekend dat E.H.Raf Steenlant Izegem zou verlaten. Sedert 1958 bij de P.P.Capucijnen werd hij priester gewijd op 10.7.65 en volgde op de H.Hartparochie de E.H.Nollet op als medepastoor. Tevens werd hij mettertijd aalmoezenier van de Brandweer en van het Rode Kruis, ook was hij animator in het Jeugdcentrum. Hij werd nu aangesteld als aalmoezenier van de Staatsgevangenis te Ieper.
- 1003 Zondag 5.3.78 zette de Kon. Harmonie van de Kongregatie de viering in van haar 125-jarig bestaan. Voor een nokvolle zaal werd een programma van de bovenste plank opgevoerd. Kunde, inzet en muzikale "feeling" zorgden voor een uitstekende uitvoering, 125 jaar "jong zijn" waardig!
- 1004 18 maart 1978 was voor Izegem weer de traditioneel geworden Boomplantingsdag. Het Stadsmagristaat samen met de leden van allerlei verenigingen zetten hun beste "spade" voor om bomen te planten op de Emelgemse Dam en het Kachtemse Plein. Over een paar jaar worden dit beslist twee mooie plekken.
- 1005 Met de uitbouw van het nieuw Administratief Centrum wordt gestartt. Het nieuwe Politiegebouw werd in aanbesteding gegeven. Eens de Provincie en het Ministerie de cijfers goedgekeurd hebben, kan met de werken aangevangen worden.
- 1006 Besluiten we deze kroniek Aktueeltjes met erop te wijzen dat 1978 als het "Jaar van het Dorp" zal bekend blijven en dat allerlei initiatieven in die richting op gang komen.
- 1007 In afwachting dat de Politie haar gloednieuw gebouw zal kunnen betrekken, heeft ze haar oud gebouw aan de Grote Markt verlaten, en wel voorgoed. Sedert het begin van de maand februari heeft de Politie de linkervleugel van de gebouwen aan de Wijngaardstraat.7. Daar wacht de Politie nu met veel geduld tot hun gebouw op het administratief Centrum klaar komt

UIT DE OUDE DOOS: VINKENZETTING IN HET BOOMFOREEST

Net als nu gingen er vroeger prijskampen door voor vinkenhang. Hier een zicht van zo'n wedstrijd, van rond 1910, gegeven in het Boomforeest. (Gentscheirweg)

uit "Tegem vroeger en nu"

Een ander zicht van deze prijskamp voor vinkenvang.